

Keltoviny

časopis

43. číslo

27. června

Více informací o časopise a dalších aktivitách naleznete na www.keltoviny.cz

Krásný den,

tak už to vypuklo. Šestáho června jsme navštívili soutěž v práskání bičem, den poté jsme vystoupili na akci Hodem – skokem do prázdnin a 20. června, po dlouhých čtyřech měsících nám účast na Slavnostech slunovratu v Barokním dvoře v Borotíně znemožnilo počasí...

Léto pak bude opět volnější ☺ - alespoň nám zůstali dětské tábory, i když se stále snažíme nějaké akce zajistit, ale podzim slibuje velkou dávku akcí, na kterých Vás rádi uvidíme. Sledujte náš kalendář na našich internetových stránkách, ať Vám nic neuteče.

V tomto čísle nehledejte pozvánky na akce, doba je všelijaká a pozvánky by nemuseli být aktuální. Jinak si letní měsíce užijte ve zdraví a se sluncem nad hlavou ☺.

Šéfredaktor Martin Štulla

Obsah čísla 43. :

2	OBSAH, slovo úvodem	14	SVĚT PŘÍRODY
2	REPORTÁŽ		<i>Neobvyklé lovecké techniky 3</i>
	<i>Bičářská soutěž</i>	16	BEZPEČNÉ CESTY
3	GRATULUJEME		<i>Příprava před jízdou</i>
	<i>Michal David</i>		<i>Dlouhá cesta</i>
	<i>Antonio Banderas</i>	18	HISTORIE
4	ROZHOVOR		<i>Válka a já (seriál)</i>
	<i>Martin Kajaba</i>		<i>Den vítězství</i>
5	ROD NEPOKOJNÉ KRVE	19	PŘÍBĚH OSAMĚLÉ KOVBOJKY
	<i>Po stopách lanškrounských templářů</i>		<i>Proč to dělají...</i>
7	REPORTÁŽ	20	PROKLETÍ POCESTNÉHO
	<i>RESET: Zpátky na scénu</i>		<i>10. část</i>
8	ČESKÁ NEJ...	22	CESTOVÁNÍ
	<i>Začínáme</i>		<i>Zahraniční dovolená? Ne, děkuji.</i>
9	BÁSNIČKY PRO VŠECHNY LIDIČKY	23	OD HRADU KE HRADU
	<i>Bouře a duha života</i>		<i>Kuchyně ve středověku</i>
	<i>Bojovník</i>	24	BYLINKY, NEJEN PRO NAŠE BABIČKY
9	CO, KDY, KDE, JAK		<i>Vše kvete</i>
9	VZPOMÍNÁME	26	LEGANORIE
	<i>Sir N. G. Winton</i>		<i>Krympus a Krimpiltiny</i>
10	ANTONIE	29	KOMIKS PASTEUR
	<i>Díl 2.</i>		<i>Bojovník s mikrosvětlem</i>
12	UMĚLECKÁ PAST P. S.	32	TIRÁŽ
	<i>Profesionálové</i>		<i>aneb kdo nám píše...</i>
13	ČTENÍ PRO VŠECHNY		
	<i>9 křížů</i>		

REPORTÁŽ

Největší bičářská soutěž v ČR

Článek připravil Jindřich „Zorro“ Zobl

V sobotu 6. června 2020 se konalo 27. Mistrovství ČR v ovládní biče, lasa, žonglování s revolvery a westernové show. Další soutěže se konaly ve vrhání nožů, seker a v lukostřelbě. Novinkou pak byly soutěže o finanční ceny – „Zorro“ – zhasínání svíček a „Vilém Tell“ – střelba lukem na jablko na hlavě. Letos nikdo nesplnil podmínky pro jejich výhru a po prvním ročníku soutěže „Zorro“

je v banku krásných 1 000 korun, které se v r. 2021 navýší ještě o startovné dalších soutěžících. Jde tu o výzvu, prestiž a zábavu, přihlásit se však může kdokoliv. Doporučujeme seznámit se předem s pravidly a potrénovat v předstihu (pravidla naleznete na w-club.cz). V amatérské třídě byl poprvé vyhlášen titul Objev roku 2020. V nadcházejících letech plánujeme další zpestření pro závodníky.

O skvělou atmosféru soutěží se postaralo prostředí westernového městečka Stonetown s dobrým jídlem a ubytováním pro nenáročné, zápolení soutěžících s rivalitou a přesto v přátelském duchu, včetně dobrého, byť podmračeného počasí s nádhernou duhou. Příchozí diváci shlédli nejen výkony jednotlivých soutěžících (mnohdy na evropské úrovni), ale i show trikového lasování Honzy Betlacha, který se s dalšími členy W-clubu úspěšně zúčastnil soutěží Internationale Convention 2003 a 2007 v USA.

Kdo měl chuť, mohl oslovit kohokoliv z přítomných a požádat jej o radu, či výuku apod. Večer se udílely diplomy a věcné ceny za umístění v soutěžích. Ať už se zúčastnění umístili nebo ne, zvítězil každý. Ptáte se proč? Dobře strávil den svého života - v přírodě a s přáteli, dělal to, co ho baví a odešel s novými zkušenostmi. Ty se totiž nedají získat jinak než na takovýchto akcích. Organizujeme je pod hlavičkou W-clubu a rádi přivítáme mezi sebou nové členy, či zájemce o tyto aktivity.

Velká fotoreportáž je na stránkách již zmíněného W-clubu.

Gratulujeme

Článek připravila Pavla Štullová

Informace čerpány z internetových stránek wikipedia.org a osobnosti.cz

Michal David, vlastním jménem Vladimír Štancl se narodil 14. července 1960 v Praze, je český zpěvák, skladatel a hudební podnikatel. Pochází z cirkusové rodiny Kludských, jeho matka Edita Štanclová rozená Kludská je bývalá mimka, teta Dagmar Kludská je v současné době spisovatelka a kartářka. Je rovněž příbuzný rodiny Kočkových, která provozuje pouťové atrakce a kolotoče. **Michal David je stálíci v českém showbyznysu již 40 let a tak se jednoznačně řadí k legendám naší hudební populární scény.**

Antonio Banderas se narodil 10. 8. 1960. Je španělský herec, režisér, filmový producent a zpěvák (nazpíval například píseň „Canción del Mariachi“ do filmu Desperado či titulní muzikálovou píseň „The Phantom of the Opera“ a další. Původně chtěl být fotbalistou, ale ve čtrnácti letech si zlomil nohu a k fotbalu už se nevrátil. Po několika malých divadelních rolích v devatenácti odešel do Madridu. Živil se jako číšník a model, až se dostal do Národního divadla. Zde si ho všiml Pedro Almodóvar a obsadil ho v roce 1982 do Labyrintu vášní. Hrál v řadě filmů - Philadelphia, Interview s upírem, Desperado, Evita, Zorro, Spy Kids či Tenkrát v Mexiku. Má hvězdu na hollywoodském Chodníku slávy. Z rozvedeného manželství s americkou herečkou Melanií Griffith má dceru Stellu.

ROZHOVOR

Martin Kajaba

Článek napsal a připravil Martin Štulla

Martin je teprve sedmnáctiletým mladým umělcem u nás na jihu republiky, a doufá, že prorazí i dál... Má za sebou několik úspěšných vystoupení po festivalech a na mnoha různorodých akcích (trhy, slavnosti, vernisáže,...) V roce 2018 vyhrál soutěž Folkový kvítek v kategorii sólo.

Pro své písně si píšeš jak hudbu, tak texty (pokud zrovna s někým nespolupracuješ).

Co je těžší? Dát na papír noty, nebo text?

Vlastně ani nevím, oba aspekty jsou náročné a stejně důležité. Ale většinou vzniká první text a až poté hudba. Musím mít nápad, ten převést v myšlenky a ty následně poskládat do veršů.

Foto: Jakub Schubert

Také hraješ v různých kapelách... Kde tě můžeme, kromě svých recitálů, ještě vidět a poslechnout?

Na bicí hraji ve dvou orchestrech, jsem členem orchestru Jihočeského divadla a hraji v pár zábavových kapelách. S kytarou vystupuji pouze sólově jako písničkář.

Kde tě baví nejvíce hrát? Jaké publikum tě nejvíce „nabíjí“?

Každý koncert je radost, ať je to v rámci slavností, trhů nebo festivalů. Nabíjí mě každý člověk, který se i třeba jen na chvíli postaví k pódiu a poslouchá.

Dle zvolené střední školy (konzervatoř) plánuješ s hudbou pokračovat i nadále? Překvapivě to není zpěv, ale bicí nástroje.

Ano, studuji konzervatoř a hudbou bych se rád do budoucna živil. Rád bych v životě dělal to, co mě opravdu baví a naplňuje.

Rád bych ještě zmínil své EP, které právě nahrávám. EP se jmenuje "Jinačí". EP natáčím s Janem Meislem a Karlem Dřínkem v jeho studiu v Hosíně a oba dva mi EP pomáhají udělat co nejlepší. EP se bude jmenovat "Jinačí" a to ze tří důvodů: je na něm 5 skladeb, každá zaranžovaná do jiného žánru (klavírní balada, skladba s vokálním kvartetem, skladba s jazzovým kvartetem, taková svižná folk-popová skladba a poslední skladba je trochu důraznější, nedokáží si ji zařadit do žádného žánru), jednoduše řečeno - každá skladba na EP bude jiná a posluchač si na něm bude moci najít to, co se mu líbí. Druhý důvod - na každé skladbě se podílí jiní muzikanti. A třetí důvod je ten, že bude úplně jiné než ostatní mainstreamová alba, která se v této době vydávají. EP budu vydávat pouze v elektronické podobě a mělo by vyjít do poloviny června. Posluchači ho budou moci najít na Youtube, Spotify, iTunes a na dalších streamovacích službách. Informace jsou i na kajaba.eu

Děkujeme za rozhovor.

Také za rozhovor děkuji. Mějte se, Martin.

Rod nepokojné krve

Po stopách lanškrounských templářů

Článek napsala a připravila Katka Gottwaldová

Asi se ptáte, jak mě vůbec napadlo, pátrat po templářích a zrovna právě u nás v Lanškrouně?

Minulý týden jsem se s přítelem koukala na film o rytířích z řádu templářů a druhý den jsme se byli odpoledne projít, po cestě jsme se zastavili u zdejšího kostela sv. Anny, u kterého se nachází náhrobky ze 12. - 14. století. A nebudete mi věřit, na co jsme zde narazili. Našli jsme na několika těchto středověkých náhrobcích znamení a znaky řádu templářů... Doma jsem pak téměř dva dny pátrala po informacích a dozvěděla jsem se překvapivou informací, Lanškroun i blízký hrad Lanšperk, nacházející se v Dolní Dobrouči, dnes už tedy zříceninu, postavil a založil v úplně stejnou dobu roku 1246 šlechtický rod z Drnholce tzv. Bohdaneckých, který měl ve Francii předky mezi Templáři. Takže Lanškroun a Lanšperk jsou zdejší památky na templářské rytíře. Když jsem se k téhle informaci dopátrala, tak mě to dostalo do kolen. Ale u toho kostela jsem narazila ještě na jednu věc, je tu i náhrobek rodiny Riederů, kteří zde působili ve středověku jako místní správci zdejšího panství. A i oni mají na svém náhrobku templářský kříž. Takže, je dost možné, že i nechvalně známý správce Franz Johann Rieder, o kterém vypráví i známá pověst, patřil mezi templáře. Ale k tomuhle rodu jsem ohledně templářů nenašla žádné informace, asi zkusím znovu knihovnu. Zdejší středověké náhrobky ale nebyli původně na hřbitově u kostela sv. Anny, ale stály na dnes již zrušeném hřbitově u kostela sv. Máří Magdalény. Místo tohoto již dnes empírového kostela, zde stával ve 13. století malý dřevěný roubený kostelík, u něhož náhrobky byly.

Templáři v Čechách

Řád templářů, celým jménem Chudí rytíři Krista a Šalamounova chrámu.

První rytíři Řádu maltézkých rytířů přišli do českých zemí v první polovině 13. století za krále Vladislava a spravovali suverénní území na levém břehu Vltavy u Juditina mostu. Jejich činnost nebyla nikdy přerušena a dodnes naplňují své poslání špitálního bratrstva. Jeho sídlem byl kostel sv. Vavřince na pražském Starém Městě. Mimo Prahu působil také v Uhříněvsi, v moravských Čejkovicích, které byly od počátku 90. let centrem řádu v Čechách, na Moravě. Ve znaku mají osmihrotý kříž, vyjadřuje osm milosrdenství božích. Z Jeruzaléma postupně expandovalo dál do křesťanské Evropy a zakládalo nové komendy. Ta pražská na Malé Straně byla ohraničena středověkými hradbami s obrannými věžemi a byla stavěna přibližně ve stejné době jako Juditin most, předchůdce dnešního Karlova. Rytíři johanité, jejichž patronem je svatý Jan Křtitel, získali společně s územím důležitou funkci ve středověké Praze. Měli za úkol pečovat o most, který byl poškozován častými povodněmi a činili tak společně s Řádem Křižovníků s červenou hvězdou ze staroměstského břehu. Údajně také na noc přehrazovali Vltavu řetězem a od vorařů vybírali mýtné. Templáři jsou v Čechách mezi námi stále, jen nikdo neví, kdo to je a kde jsou dnes.

Templáři ve světě

Řád byl pravděpodobně založen roku 1120 jako důsledek první křížové výpravy do Svaté země. Templáři byli úplně vyhubeni jen ve Francii a v Anglii, všude jinde po světě však přežili, neboť byli varováni před hromadnou zradou, připravovanou králem Filipem IV. Sličným a papežem Klimentem V. v roce 1307. Papež pod tlakem francouzského krále nechal templáře vyhladit. Král Filip IV. byl zadlužený po válkách s Anglií a potřeboval peníze a jediná možnost jak je získat byla zbavit se templářů a dostat se k jejich bohatství. Zbytek rytířů stačili z Francie uprchnout a tak se templáři dostali do celého světa. Papež poručil všem panovníkům po Evropě, aby rytíře vyhubili, ale nesetkalo se to s velkým úspěchem a díky tomu tito rytíři ve světě přežili. Po útoku na templáře ve Francii bylo zatčeno na 5000 rytířů včetně jejich nejznámějšího velmistra Jacquese de Molaye, na odpor už se nikdo z nich nepostavil. Zatčení templáři strávili téměř rok ve vězení, byli mimo jiné neprávem obviněni z kacířství a čarodějnictví. Byli podrobni i tortuře a většinu z nich to zlomilo a tak se k vině doznali. Samotné procesy s templáři ale celkově trvaly přes deset let. Konečné vyhubení templářů ve Francii se událo v roce 1314. Velmistr Molay a poslední tři templářští mistři byli místo doživotního vězení nakonec upáleni.

Proč se chtěla církev a někteří panovníci templářů zbavit?

Templářský řád disponoval obrovským bohatstvím a vědomostmi. Templáři byli ve středověku nejbohatším a nejsilnějším řádem vůbec. Nepodléhali žádné církvi ani panovníkovi a sloužili pouze papeži. Byli naprosto samostatní a to samozřejmě církvi i panovníkovi leželo v žaludku. A tak moc dobře věděli, že pokud se templářů zbaví, dostanou se tak i k jejich bohatství a majetku. Ale chyba lávky, templáři svoje poklady skryli tak dobře, že je dodnes nikdy nikdo a nikde nenašel.

A asi už se nikdy zřejmě nenajdou, protože templáři byli mistři šifer a různých kódů. A rozluštit je jen zasvěcenec.

Legenda o nešťastném pátku 13.

Jistě znáte pověry o pátku 13. a o samotné smolné číslici 13. Samotné číslo 13 a ještě k tomu pátek má totiž s templáři mnoho společného. V tento den byli templáři vyhlazeni a díky této události počala i tato legenda. Lidé mají z čísla třináct opravdovou hrůzu dodnes. V některých hotelech se prý proto vůbec nevyskytuje pokoj s třináctkou na dveřích, v mrakodrapech není 13. patro, v letadlech ani v kinech není třináctá řada, natož sedadlo s číslem 13. V pátek 13. není ani kvůli této legendě příliš mnoho svateb a snoubenci, kteří mají svatbu v tento den, tak jsou prý mimořádně otrlí. Nebo např. v Praze byla několikrát zrušena a pak znovu obnovena tramvaj číslo 13.

Znaky Templářů

Maltézský / Templářský kříž:

Tento kříž je znakem Řádu sv. Jana Jeruzalémského, červená barva pozadí byla zavedena až roku 1259, do té doby nosili rytíři přehozy barvy černé. Podoba kříže se během doby značně měnila, dnešní forma pochází zřejmě z 15. nebo 16. století. Původní podoba kříže byla jen se čtyřmi vrcholy, dnes jich má osm.

Vševidoucí oko:

Je symbol lidského oka v trojúhelníku, často ještě obklopený paprsky nebo je oko někdy umístěno v pyramidě. Kolem pyramidy bývá někdy také záře. Oko v trojúhelníku podle zednářů symbolizuje boha (jejich bohem je satan). Podle Římsko-katolické církve trojúhelník symbolizuje Boží trojici a oko symbolizuje Boží vševidoucnost. Horizontálně položený ovál s okem (sokolí oko) symbolizoval ve starém Egyptě "vševidoucí oko", neznámější jako oko boha Hóra. Také je tento symbol na amerických bankovkách, dostal se tam prý proto, že návrháři těchto bankovek byli ovlivněni svobodnými zednáři, kteří převzali mnoho egyptských symbolů.

Pečeť:

Na pečeť si nechali vyrýt dva jezdce na jednom koni. Ti měli symbolizovat chudobu nebo byli interpretováni jako zobrazení dvojí role templářů - (mnich/voják)

Heslo:

"Non nobis, Domine, non nobis, sed Nomini Tuo da gloriam."

"Ne nám, Pane, ne nám, ale ku slávě Tvého jména!"

Erb:

Dle erbovní knihy ze 13. století to byl gotický štít v polovině dělený s šarlatovým jasně červeným v barvě krve s tlapatým křížem na bílém poli. Jelikož byl štít v polovině dělený, lze připustit i dvě různé řádové barvy: horní černá, dolní bílá

Patroni řádu:

Panna Marie - hlavní patronka

Ježíš Kristus - patron "spolubojovník"

Sv. Bernard - "otec" řádu

sv. Vavřinec, sv. Jiří, sv. Martin, sv. Tobiáš - oblíbení patroni

REPORTÁŽ

RESET: Zpátky na scénu

multižánrová show na pražském Výstavišti

Článek připravili Martina Pokorná a Jakub Skočdopole

Foto: Pyroterra

Kulturní dění opět ožívá! Skupina Pyroterra představila v pátek 19. 6. 2020 své multimediální představení RESET: Zpátky na scénu. Show se uskutečnila v interiéru pavilonu B na pražském Výstavišti a to hned třikrát během večera.

Program byl složen z vystoupení tanečníků, akrobatů na šálách, laserů, světelných a ohňových efektů. Diváci si užili velkolepý zážitek, který propojil různé druhy umění v jeden nezapomenutelný akt.

Hodinové představení iniciovala společnost Pyroterra jako znovunastartování kultury po koronavirové krizi. Během necelého měsíce příprav spojili síly tito skvělí účinkující – Richard Mach aka „Laserman CZ,“ několikanásobní mistři ČR - studio Movement Factory, vzdušní akrobaté AirGym a především umělci Pyroterra. Představení bylo možno sledovat i online přenosem. Všichni umělci vystoupili bez nároku na honorář.

V létní sezóně 2021 se můžete těšit na show Magická Fontána přímo v amfiteátru Křižíkovy světelné fontány. „Premiéru našeho autorského spektaklu musíme z důvodu letošních vládních opatření přesunout až na příští rok,“ sdělil režisér obou představení Marek Solnička.

Více info na www.magickafontana.cz.

Začínáme

Článek připravila Věra Melicharová

Informace čerpány z internetových stránek mapy.cz a wikipedia.org

„Seriál“ o vaření v minulém čísle časopisu skončil a já přemýšlela, co bych přidala nového. Napadlo mě představit zajímavé místa a „nej“ Čech, Moravy a Slezka. Můžou to být nápady na výlety po naší republice. Hezké letní toulání, příjemné teploty a modrou oblohu přeji. A nezapomeňte nám do redakce i nějaké fotografie poslat ☺

Nejdelší láz. kolonáda - kolonáda Maxima Gorkého (Mariánské lázně)

Novobarokní kolonádu nechal postavit v letech 1888–1889 opat kláštera Teplá. Kolonáda je historickou památkou českého lázeňství, vzácným příkladem dobových staveb, jaké bývaly v minulosti v našich i zahraničních lázních a postupně byly likvidovány nebo modernizovány. Zdejší kolonáda přežila. Její rekonstrukce proběhla v letech 1973–1981.

Nejdelší řeka na Moravě - Řeka Morava

Morava je řeka ve střední Evropě, významný levý přítok Dunaje. Protéká stejnojmenným územím v České republice až po hranici mezi Rakouskem a Slovenskem. Nedaleko pramene tvoří krátký úsek historické zemské hranice Moravy a Čech a na dolním toku část hranice mezi Českou republikou a Slovenskem. Je to jedna z hlavních českých řek a je dlouhá 354 km. Povodí má rozlohu 26 658 km².

Nejdelší úzkorozchodná železnice - Jindřichohradecká úzkokolejka

Více než století neodmyslitelně patří ke koloritu Jindřichohradecka dvě lokálky s rozchodem kolejí pouhých 760 mm, zato s délkou úctyhodných 79 km. Obě tratě, Jindřichův Hradec - Nová Bystřice (od roku 1897) i Jindřichův Hradec - Obrataň (od roku 1906), dodnes slouží svému původnímu účelu, každodenní osobní a nákladní dopravě. Jsou však také významnou technickou památkou a jednou z nejnavštěvovanějších turistických zajímavostí regionu. Jízda stoletým historickým parním vlakem do půvabných zákoutí České Kanady je nejen jedinečným výletem do minulosti, ale i zážitkem, který si prostě nelze nechat ujít. V létě trať nabízí výlety romantickou krajinou, příležitostně je vlaková souprava tažena historickou parní lokomotivou.

Foto: jhmd.cz

Nejdelší silniční most - Radotínský most

Radotínský most (před oficiálním pojmenováním označovaný například jako Lahovická estakáda) je dvojice mostních staveb na Pražském okruhu, překlenující údolí Vltavy a Berounky před jejich soutokem. Fyzicky na sebe obě stavby plynule navazují a tvoří jediný most, z úředního hlediska jde však o dvě různé stavby, každá z částí má jiné konstrukční řešení a jiného dodavatele. Provoz na mostě, který je označován za nejdelší v České republice, byl zahájen 20. září 2010. Dne 12. října 2010 Rada hlavního města Prahy schválila pro celou dvojici staveb název Radotínský most.

Nejstarší údolní přehradní nádrž – Jordán v Táboře

Vodní nádrž Jordán nalezneme v Táboře. Její vznik se datuje do roku 1492, kdy došlo k přehrazení Košínského potoka. Jedná se o nejstarší údolní nádrž nejen u nás, ale i ve střední Evropě. Celková plocha činí 50 ha a maximální hloubka dosahuje 14 m. Původně byla vybudována jako zdroj pitné vody pro město, ale v současné době je Jordán hojně využíván spíše k rekreaci.

Básničky pro všechny lidičky

Báseň napsala a připravila Jana Koláčková

Bouřka a duha života

Život je jako počasí,
nikdy nevíš, jak bude,
vždyť se po bouřce vždy vyčásí,
a vzpomínka na bouřku jen zbude.

Po bouřce duha bývá,
svítí všemi barvami,
z výšky na svět se dívá,
s radostnými chvilkami.

Kam jde, nikdo netuší,
do každého kouta na zemi zavítá,
radostí každého potěší,
slunce ji láskou přivítá.

Bojovník

Ty jsi velký bojovník,
tak za to, co cítíš, bojuj,
lásky je velký kočovník,
tak si její boty obuj.

Za svým srdcem jdi,
kam tě povede, je cesta správná,
svou spřízněnou duši najdi,
svítí a signál ti dává, jako záře jasná.

Tam štěstí své hledej,
 sny se skutečností mohou stát,
nikdy to však nevzdávej,
tak si nech krásný sen zdát.

Zábavné rodinné podvečery na nádvoří.
čtvrtek **6. 8. 2020**
18.00 hod.
KAŠPAŘI
Kašpar Kuba
a Marťa

vstup dobrovolný
Kašpaři
na hradě
v Polné

čtvrtek **20. 8. 2020**
18.00 hod.
Kejklířská legenda
Vojta
VRTEK

Hurááá na www.kaspari.cz
Při nepřízní uvnitř sálu kina.

VZPOMÍNÁME ...

Sir

Nicholas George Winton

(19. 5. 1909 Londýn - 1. 7. 2015 Slough)

...byl britský makléř a humanitární pracovník, který v roce 1939 zachránil 669 převážně židovských dětí z okupovaného území Československa před transportem do koncentračních táborů tím, že jim zajistil odjezd vlakem do Spojeného království.

Díl 3.

Příběh napsala Veronika Šmídová

Tonička se konečně dočkala a byl její vytoužený pátek. Chystala se už od rána, do koupele, kterou si přichystala, dala lístky růží, aby měla voňavou a hebkou pokožku. Vlasy si omyla mýdlem a opláchla heřmánkem pro je-jich lesk, které poté zapletla do copu a na konec uvázala bílou mašli.

Oblékla si nové šaty, které jí koupila teta Květa s Jaroslavem na jarmarku v Jaroměři, kam jezdili prodávat ovoce ze sadu a vejce. Šaty byly světle starorůžové barvy s jemnou výšivkou na prsou. Obula si černé střevičky a vyhlížela Vašíka, až přijede. Po chvíli přijel na svém kole. Měl na sobě bílou košili, černé sváteční kalhoty a lakované boty. Přes řídítka měl zavěšené šedivé sako a na hlavě mu seděl černý baret.

„Dobré dopoledne Toničko,“ volal a mával, když přijížděl od brány směrem k Toničce.

„Dobrý den Vašíku,“ usmála se a šla mu naproti Tonička plna nadšení.

Ven vyšel i Jaroslav a s Václavem se přivítal podáním ruky. Vašík přislíbil, že Toničku v pořádku dovede zpět ještě před stmíváním. Kolo si opřel o zeď domu a vydali se pomalu na cestu. Byl krásný letní den, slunce svítilo a nebe bylo bez mráčku. Po celou dobu si příjemně povídali. Šli lesní stezkou, která byla nejkratší cestou do Veselice.

„Směl bych tě vzít za ruku?“ zeptal se z nena-dání Václav.

Tonička jen přikývla a nastavila svou hebkou dlaň. Tak ruku v ruce pokračovali do vesnice.

Pout' byla velká událost, na kterou přišla celá ves i spousty lidí z okolních vesnic. Plno stánků s cukrovinkami a perníky, ručně vyřezávanými hračkami, spousty druhů proutěných košíků,

stánek s oděvy i domácími zavařeninami, ale i střelnice, kde Vašík vystřelil pro Toničku dvě růže.

Lidé zpívali a tančili. Místní kapela hrála lidové písně. Sousedé si povídali a veselili se, mohli alespoň na chvíli zapomenout na starosti a těžký život, který většina z nich měla.

Pro Toničku to byl nezapomenutelný zážitek, nikdy na takové pouti nebyla, ale hlavně kvůli Vašíkovi, ze kterého nemohla spustit oči. Poprvé od tragické události s maminkou se upřímně smála, byla šťastná.

Když se s Vašíkem vrátili na statek, políbil ji jemně na tvář, přislíbil brzkou návštěvu a odjel. Tonička se za ním ještě dlouho dívala.

„Jaký jsi měla den,“ ozvalo se. Tonička sebou trhla úlekem.

„Tetičko.“ řekla překvapeně. „Vůbec jsem Vás nečekala,“ dodala.

„To vidím,“ usmála se Květa a obě zašly dovnitř. Květa uvařila brambory, které si omastili máslem a zapíjeli teplým mlékem. Společně s Jaroslavem si povídali asi do devíti hodin a pak šli spát. Ráno je čekalo hodně práce, začaly totiž žně.

Dny mýjely a Tonička vyhlížela svého milého Vašíka každou chvíli, ale marně. Sám Jaroslav se podivoval, kde by mohl být. Nebylo běžné, že by se dva týdny neukázal. Toničku to velice trápilo. Brzy si toho všimli oba z manželů. Chodila jako tělo bez duše, sotva se usmála a jiskřičky z očí jí úplně vymizely.

„Neboj se nic holka moje, určitě je v pořádku a brzy přijede,“ snažil se utěšit Toničku Jaroslav, ale nebylo to nic platné. Oči měla plné slz. „Modlím se za něho k panence Marii každý den,“ odpověděla smutně.

Po dvou měsících čekání a proplakaných nocích se Tonička konečně dočkala.

„Vašíku!“ vykřikla Tonička, když ho uviděla a běžela k němu.

Byl pohublý, tvář měl bledou a ustaranou. Toničku to zarazilo.

„Copak se ti stalo?“ řekla ustaraně. „Modlila jsem se za tebe každý den, hrozně jsem se o tebe bála,“ pokračovala Tonička, aniž by Václava pustila ke slovu.

„Onemocněl jsem a nemohl jsem za tebou přijet,“ řekl smutně Václav a jeho hlas byl slabý.

„Proč jsi mi alespoň nenapsal dopis, přijela bych tě navštívit.“ jako by Václava vůbec neslyšela, co ji právě povídal.

„Nemohl jsem, ležel jsem v posteli a byl velice slabý, celé dny jsem prospal.“ odvětil Václav.

„Byla jsi to jediné, na co jsem myslel. Na tvoji krásnou tvář a až se zase shledáme,“ povzdechl.

„Co je ti? Vypadáš velice nemocně,“ řekla Tonička ustaraně a prohlížela si Vašíkovu pohublou tvář.

„Měl jsem souchotiny, Toničko, ale už jsem v pořádku.“ pousmál se. Bylo vidět, že ho cesta velice vyčerpala.

„Pojď dovnitř Vašíku, udělám ti čaj a trochu si odpočineš.“ pozvala Václava dovnitř.

I Květu s Jaroslavem zarazila Vašíkova nemoc, když jim vše u čaje vyprávěl. Bohužel v té době byly souchotiny častou nemocí a mnoho lidí na ni umíralo.

„Chtěl bych se s Toničkou oženit.“ řekl náhle Václav. Nikdo to nečekal.

„No, to se zeptej nejdříve Toničky, Václave.“ odpověděl Jaroslav.

„Co na to řeknou rodiče? Jsi ze statku a Tonička žádné věno nemá.“ zajímala se Květa.

„Moji rodičové jsou sice vážení statkáři, ale velice dobří lidé. O Toničce jsem jim pověděl a se svatbou souhlasí.“ řekl klidně Vašík.

„Tak Toničko, sama se rozhodni.“ pravila teta nedočkavě.

Toničce se rozzářily oči jako dva uhlíky a nadšeně kývala hlavou. „Ano. Ano. Vezmu si tě Vašíku můj milovaný.“ a objala ho samou radostí.

„A bude svatba.“ řekl Jaroslav nadšeně a začal všem nalévat domácí meruňkovici.

Svatba se konala v krásný listopadový den ve Slavoňovském kostele. Pozváno bylo na padesát lidí, hlavně Václavova rodina a pár nejbližších přátel.

Toničku vedl k oltáři Jaroslav, který na to byl náležitě hrdý. Nevěsta měla dlouhé bílé šaty s vlečkou a přes to krátký bílý kabátek, byla už zima, i přesto, že byl výjimečně teplý podzim. Závoj měla dlouhý, zdobený bílými vyšívanými kvítky. Hlavu jí zdobil věneček z čerstvých květin různých druhů a do něj měla zapletené své rovné hnědé vlasy.

Svatebčané žasli nad její krásou, hlavně Václav, který už se nemohl dočkat, až Toničku pojme za svou ženu a slíbí si úctu, lásku a věrnost před bohem.

Václav byl oblečen do černého fraku s bílou košilí a černým motýlkem. V klopě měl malou kytičku, ze stejných květů jako nevěstina kytice a v ruce nervózně svíral bílé bavlněné rukavice.

Když Jaroslav předal Toničku Václavovi, obřad mohl začít. Farář odsloužil mši svatou a vyzval snoubence ke slibu.

Václav začal odříkávat slib „Já Václav, odevzdávám se tobě Antonie a přijímám tě za manželku. Slibuji, že ti zachovám lásku, úctu a věrnost, že tě nikdy neopustím a že s tebou ponese všechno dobré i zlé až do smrti. K tomu mi dopomáhej bůh. Amen.“

K slzám dojatá Tonička také odříkala manželský slib, vyměnili si prsteny a za zvonění zvonu odešli z kostela.

Po obřadu svatebčané odjeli na fotografování do nedalekého města, odkud se pak vraceli do místního hostince na svatební hostinu. Zpívalo se a tančilo až do svítání.

Václav s Toničkou zářili štěstím, plni lásky a očekávání, co jim společný život přinese.

Pokračování příště...

Umělecká PAST

Patrika Strohbacha

Z Umělecké pasti unikli Profesionálové

Článek připravil Patrik Strohbach
Vlastní autorská tvorba redaktora

Myslím si, že hrdiny britského televizního seriálu, **Bodieho a Doylea**, kterým velel temperamentní a nekompromisní **George Cowley**, není třeba představovat. Tato akčně laděná kriminální série brázdila obrazovky na přelomu 70. a 80. let, i když do České republiky se dostala se zpožděním. Alespoň tedy v kompletním znění.

Trojice hrdinů, pracující pro fiktivní organizaci CI5, se dočkala celkem pěti nabitých sezón. Divákovi prakticky nedala vydechnout, ať už díky dynamickému ději, rázné akci i světlavým řešením zapeklitých situací. Bodie a Doyle totiž neváhají použít jakýchkoliv prostředků, aby dosáhli svých cílů, pokud to prospěje spravedlnosti či splnění jejich úkolu.

Dvojici ústředních hrdinů, kteří se nejčastěji ocitají v první linii a bleskově tahají pistole z podpažních pouzder, ztvárnili Lewis Collins (Bodie) a Martin Shaw (Doyle). Původně však tvůrci zamýšleli obsadit role zcela jinými aktéry a to včetně samotného Gordona Jacksona (Cowley). Těžko říct, jak by takový seriál vypadal, ale musím říct, že jsem rád, že volba nakonec padla na výše zmíněné herce. Jednak mě baví sledovat jejich vzájemné popichování, ale především předvádějí kvalitní herecké výkony. Profesionálové jsou natřískaní parádními hláškami, takže se zaručeně nebudete nudit. Ať už zasmějete jejich vtipným výrokům nebo prostě sledujete, jak si vedou v boji proti všehoschopným zločincům. Vzájemné hašteření je pak zejména v prvních sériích podpořeno faktem, že Shaw s Collinsem se příliš nemuseli, ačkoliv později se stali přáteli.

Bodie, Dolye i Cowley nejsou kladnými hrdiny v pravém slova smyslu. Každý z nich má za sebou nějakou minulost, a pokud je tlačí čas, či potřebují dopadeného kriminálního přimět ke spolupráci, pohybují se na samé hraně zákona, někdy i lehce za ní. Cowley pak úzce spolupracuje s vysokými vládními činiteli a někdy netušíte, jestli hájí zájmy vlastní organizace či určitých vnějších subjektů.

Skladba samotných dílů je různorodá. Jednou se oba agenti musí vypořádat s teroristickou skupinou, jindy jsou nasazeni na špionáž, posléze jejich řady brázdí zrádce nebo jsou vtaženi do politických pletek, které ovlivňují samotnou CI5. Nezřídka se objevují agenti cizích zemí nebo se nějaká strana pokouší zneužít služeb oddělení ve svůj prospěch. Zápletky jsou vesměs originální a jen těžko jsem hledal dvě stejné epizody. Do určité míry je to dáno i faktem, že se tvůrci nebáli jít proti samotným hlavním hrdinům, takže někdy jsou obviněni z korupce, postaveni před soud nebo je s nimi zacházeno jako s postradatelnými a oni netuší, komu všemu mohou věřit.

Akčnější díly střídají klidnější epizody, takže zatímco jednou se agenti honili za ozbrojenou skupinou, jindy jsou nuceni vmísit se do davu, hlídat důležitou osobu, nebo se opevnit na odlehlé farmě. Občas je akce utlumena do pozadí a do popředí vystupují špionážně-detektivní prvky. Některé zápletky navíc působí, jako by k Bodiemu a Doylevi přípluly náhodou, takže má divák větší pocit autentičnosti.

Foto: csfd.cz

Efekty a přestřelky i po více než čtyřiceti letech stále působí svěžím dojmem. Se zubem času jsem se setkal spíše výjimečně, což z *Profesionálů* dělá vysoce kvalitní seriál, který je těžké trumfnout i v dnešních podmínkách.

Nejsou to však pouze akční pasáže, co dělá seriál výjimečným. I když je občas přitažený za vlasy, aby se pootočilo kolečkem zábavy dopředu, prakticky nenajdeme hluchá místa. Scénář je napsaný v určité šabloně, která je určena formátem seriálu. Žádná výplň, jak je běžné z dnešních produkcí. Vše je podřízeno ději, aby plynule odsýpal a těch padesát minut příjemně uteklo.

Ve výsledku tak *Profesionálové* tvoří kompaktní balíček plný akce, humoru i originálních vyšetřovacích postupů, který by neměl minout žádný žánrový nadšenec. Já sám si ho s chutí pravidelně připomínám, akorát je škoda, že v televizi běží až v pozdních večerních hodinách. Tenhle seriál si prostě nezaslouží, aby skončil v komnatách zapomnění.

Čtení pro všechny

9 křížů

Článek připravila Věra Melicharová

Informace čerpány z internetových stránek svetcestovatele.cz z

Někdo kolem této lokality denně projíždí, aniž by zažil něco divného. Devět křížů je místo, které se nachází nedaleko exitu 168 na dálnici D1 (v okrese Brno-venkov u obce Lesní Hluboké). Každý z křížů byl postaven za jednu oběť, která zahynula ve svatebním průvodu, který byl zmasakrován. Dneska se říká, že duše mrtvých neodešly a děsí spoustu řidičů na dálnici D1.

Foto: svetcestovatele.cz

Stará legenda

Tento příběh se odehrává před pěti sty lety. Na staré formanské cestě narazil sedlák na zraněného obchodníka. Poskytnul mu přístřeší ve svém vlastním domě v obci Hluboká (dnes Lesní Hluboká) s popisným číslem 1. Jenže sedlák měl velice krásnou dceru. Právě ta o zraněného nejvíce pečovala, a tak není divu, že se do ní obchodník zamiloval. I dcera se do obchodníka zamilovala a slíbila si věrnost.

Zeť mu nebyl po chuti

Avšak sedlákovi se tento vztah nelíbil, pro svou dceru si představoval jiného ženicha. Vždyť právě manžel jeho dcery se měl stát pánem celého statku. A tak se s obchodníkem domluvil – obchodník dokončí své obchody a s patřičným obnosem se za rok vrátí, aby se stal manželem sedlákovy dcery. Sedlák ale nikdy neměl v úmyslu mu svou dceru dát.

Nový ženich na obzoru

Mezitím se v obci objevil mladík – syn z bohaté sedlácké rodiny. Otec krásné dcery se rozhodl, že právě on je ta správná osoba, která je vhodná pro jeho dceru – má majetek a navíc rozumí tomu, co sedlácká práce obnáší. Také rodiče mladíka byli pro a svatbě přáli. Krásná dívka se tak dostala do bezvýhodné situace – musela si vzít muže, kterého jí otec vybral. Včas ale poslala obchodníkovi zprávu, kdy se bude vdávat a kudy povede svatební průvod.

Pomsta byla krutá

Když se svatební průvod vracel z kostela, netušil nic zlého. Obchodník se ale domluvil s myslivcem, že zrada bude krvavě potrestána. Nevěsta měla přežít. Jakmile se průvod objevil na rozcestí poblíž obce Hluboká, masakr začal. Celkem sedm svatebčanů bylo zastřeleno: otec nevěsty, ženich, svědek, tři ženy a... nevěsta. Jakmile obchodník zjistil, že jeho milá je mrtvá, velice se na svého druha rozložil. Domníval se, že ve zmatku právě on jeho milou zastřelil. A tak neváhal a zabil ho. Nakonec obrátil zbraň i proti sobě.

Vysoká nehodovost u 9 křížů

Právě tato děsivá historka je podle mnohých důvodem, proč je právě v tomto úseku dálnice tolik nehod. Někteří tvrdí, že řidičům se zjevuje duch nevěsty v bílém, který odvede jejich pozornost od řízení a nehoda, která se stane, má pak velice tragické následky. Jiní zase tvrdí, že ducha v podobě mohutných černých křídel zahlédli poblíž motorestu – někteří řidiči se bohužel tomuto přízraku snaží vyhnout a pak se jim stane nehoda. Ti, kteří přízrakem projedou, pocítí mrazivý závan.

Neobvyklé lovecké techniky zvířat

Příběh třetí

Článek připravila Pavla Štullová

Informace čerpány z internetových stránek abicko.cz

Malpa plavá, která byla "znovuobjevena" v roce 2006, je mimořádně vzácný a kriticky ohrožený druh (zbývá jich asi 180), zoologové mu proto věnují soustavnou pozornost. Díky tomu se jim letos na jaře podařilo sledovat tyto malpy při naprosto neobvyklém způsobu lovu termitů, který vědci popsali jako "tři kroky k úlovku: Poplácej, zavrtej a sněž!" Malpy totiž nejprve plácají dlaněmi na stěny termitiště, pak si ulomí větvičku a krouživým pohybem ji zavrtávají dovnitř. Ven ji vytáhnou obalenou termity, ty sežerou a postup opakují. Vědce to tak fascinovalo, že vylezli na strom k termitišti a tento postup vyzkoušeli sami. Přesvědčili se tak, že plácání na stěny termitiště skutečně hmyz vyplaší, takže se ho na větvičku nachytá mnohem víc. Krouživý pohyb větvičky sice úlovek nezvyšuje, přesto má svůj význam - zabraňuje jejímu zlomení při pronikání pevnou stěnou termitiště, takže ji malpa může použít opakovaně.

Používání nástrojů

Používání nástrojů je mezi zvířaty mnohem rozšířenější, než by si většina lidí myslela. Zcela běžně je používají naši nejbližší příbuzní šimpanzi - podobně jako malpy loví termity a mravence na vět-vičky, které zapichují do jejich hnízd (i když bez poplácání a zavrtávání), nedosažitelnou potravu si přitáhnou větví nebo jiným nástrojem, který mají k dispozici, případně si ho z dostupných materiálů vyrobí. Totéž zvládají i mnozí ptáci - nejúspěšnější v tom jsou vrány novokaledonské, ale např. i galapážské pěnkavy si vypomáhají ostrým kaktusovým trnem, na který napichují larvy skryté ve dřevě. Mořské vydry si pro změnu nosí pod paží vlastní kovadlinu - vhodný kámen, který si na hladině položí na hrud' a rozbíjejí o něj schránky ježovek, kameny někdy využívají i afričtí supi: házejí je na uloupená vejce, aby je rozbili. Protože ale nemají moc dobrou trefu, občas se uchylují k tomu, že vejce vynesou do výšky a pustí ho na zem. Podobným způsobem zdolávají i tvrdé krunýře želv.

Zrádný stín

Nehybně čhající volavky s esovitě stočeným krkem můžete vidět i u nás. Jejich ostrý zobák jim slouží jako harpuna - když se na dosah přiblíží neopatrná ryбка, volavka prudce narovná krk a zobákem rybu nabodne. Někdy se ale dost načeká, ryby se k ní přiblíží spíš náhodou. Africká volavka černá tak trpělivá není, a tak se snaží ryby do své blízkosti přilákat. Počíná si přitom velmi rafinovaně - z křídel vytvoří nad hladinou jakousi stříšku, která vrhá na vodu stín. A protože ryby se s oblibou ve stínu ukrývají, připlouvají volavce doslova "pod nos". Tedy - pod zobák.

Střílející ryba

Drobná ryбка obývající sladké a brakické vody jihovýchodní Asie má na patře úzkou rýhu a na rybu nezvykle dlouhý štíhlý jazyk. Přitisknutím jazyka k patru vytvoří v tlamě úzkou rourku fungující jako indiánská foukačka. Nevystřeluje jí však šipky, ale prudkým stažením skřelí z ní vystříkne tenký proud vody. Rybka se proto česky jmenuje stříkoun lapavý - sestřeluje totiž tímto způsobem hmyz sedící na vegetaci nad hladinou. Přesný odhad vzdálenosti stříkounovi umožňují dopředu směřující oči, přesto se svému umění musí učit, lom světla na rozhraní vody a vzduchu totiž míření znesnadňuje. Zkušený dospělý stříkoun pak je schopen sestřelit mouchu na vzdálenost až 1,5 m, případně i větší.

Plivači lepidla

Drápkovci jsou prastarým živočišným kmenem, který žije na Zemi v nezměněné podobě již 500 milionů let. Svým až 15 cm dlouhým tělem s množstvím panožek zakončených drápkou připomínají jakési podivné stonožky (patřící však do kmene členovců). Obývají vlhké lesy tropického pásu kolem celé Země. Jsou to plíživí noční lovci čhající na hmyz a další drobné bezobratlé, které loví originálním způsobem. Z přeměněného páru panožek na přední části těla vystřelují na oběť až na vzdálenost půl metru proud lepidla - lepkavých slin, které hmyzu slepí končetiny a znemožní mu útěk. Drápkovec pak kousnutím vpraví do jeho těla prudký jed, který zároveň slouží jako trávicí šťáva a začne oběť rozkládat.

Pravidelné tréninky s honáckým bičem v Českých Budějovicích.

Park Stromovka, všední dny dle počasí.

Terénní lukostřelba, házení noží a tomahawky, bolasem, metacím prakem atd.
v přírodě - nedaleko Třeboně. Každý víkend výuka se zapůjčením vybavení.

Jindřich „Zorro“ Zobl, +420 605 516 503, www.bicevyrobashow.cz, jindrichzobl@seznam.cz

PŘÍPRAVA PŘED JÍZDOU

Na co nezapomenout?

LÉKÁRNIČKA

Ostřikovače

Zkontrolujeme hladinu kapaliny do ostřikovačů v nádržce.

Olej

Hladina oleje se musí nacházet mezi dolní a horní hranicí vyznačené na měrce.

REFLEXNÍ VESTA

Okna

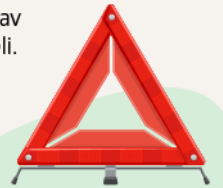
Očistíme všechna okna (zvenku i zevnitř).

Zrcátka

Po seřízení sezení seřídíte všechna zrcátka. Vnější zrcátka udržujeme čistá.

Palivo

Zkontrolujeme stav paliva na ukazateli.

VÝSTRAŽNÝ TROJÚHELNÍK

Světla

Všechna světla vozu udržujeme čistá. Zkontrolujeme funkčnost všech světel.

Dezén pneumatik

Letní: minimální hloubka 1,6 mm.
Zimní: minimální hloubka 4 mm.

Kola

Po výměně pneumatik (kol) je vhodné po několika kilometrech zkontrolovat dotažení šroubů.

Chladicí kapalina

Chladicí kapalinu kontrolujte v nádržce, podle potřeby dolijte.

Tlak

Zkontrolujeme všechna kola. Občas také zkontrolujeme tlak v rezervní pneumatice.

Správné sezení a seřízení

Správné sezení je důležité nejen pro pohodlí, ale především pro dobré ovládání vozu.

ZVEDÁK, KLÍČ NA MATICE KOL, NÁHRADNÍ KOLO

Není povinné pro vozidla s pneumatikami zvláštní konstrukce umožňující nouzové dojetí s indikací defektu, sadou pro bezdemontážní opravu defektu, nebo sjednanou asistenční službou.

Zajištění nákladu

Dostatečné zajištění nákladu ochrání cestující při nehodě i např. prudkém brzdění.

Doklady

- Řidičský průkaz.
- Technický průkaz, resp. Osvědčení o registraci vozidla.
- Plnou moc majitele vozidla, pokud je vozidlo zapůjčené a pokud jede do zahraničí.
- Doklad o pojištění vozidla (zelená karta).
- Dálniční známky pro příslušné státy.

TÍSŇOVÉ LINKY

TÍSŇOVÁ LINKA
112

POLICIE
158

SANITKA
155

HASIČI
150

Bezpečné cesty®

...DLOUHÁ CESTA...

PŘÍPRAVA AUTA

Dostatek paliva
a správná výbava

Zjistěte si
pravidla v zemích,
přes které jedete

PLÁN
TRASY A MÍST
PRO PŘESTÁVKY

DOSTATEK JÍDLA
A PITÍ NA CESTU

KOLONY / ZDRŽENÍ
Děky, hry a aktivity
pro zkrácení času
dětem

Dobrý plán a příprava
zprjemní cestu
a předejde případným
nepříjemnostem.

Generální partner

ŠKODA

Partneři projektu

www.bezpecnecesty.cz

Válka a já

aneb 75. let od konce 2. Světové války

Článek připravila redakce

Informace čerpány z internetových stránek irozhlas.cz

„Už je to dávno, co ji děti jako my zažily.“ Seriál Válka a já přibližuje historii očima malých hrdinů a nejen děti by se na tento seriál měly podívat a „zažít“ to co zažívali naši předci...

Na letošní květen připadlo 75. výročí od konce druhé světové války. Česká televize si ho ve svém vysílání pro nejmladší diváky připomenula osmidílným seriálem Válka a já. Temné období historie se pokusila vysvětlit příběhy tehdejších dětí, jejichž osobní zkušenosti se navzájem diametrálně liší.

Píše se rok 1944 a 14letá židovka Eva přijíždí přeplněným vlakem do komplexu nacistických koncentračních a vyhlazovacích táborů v Osvětimi. Až dosud žila v ghettu v Terezíně, kde také hrála na klavír v místním sboru. Doufá proto, že se jí tu podaří najít přátele, kteří byli v jednom z předchozích transportů. Brzy pochopí, že naivně.

Z kufru, který pevně svírá, vytáhne svazek not. Jsou to nejcennější, co teď má. Další z vězňů jí je ale vytrhne z rukou se slovy, že jsou tím posledním, co tu bude potřebovat. Následně jí poradí, aby dozorcům řekla, že je zdravá a schopná pracovat.

Evu a další dívky donutí se svléknout s tím, že jejich věci dostanou ti, co si je zaslouží víc. Pak je všechny ostříhají dohola. „Nenechali nám na hlavě jediný vlas. Nemohla jsem poznat ani vlastní matku. Až když promluvila, poznala jsem ji po hlase,“ prostoupí tehdy scénou vzpomínky 14leté Helgy.

Čechoslovenka Eva je jedním z osmi válečných dětí, jejichž osudy zachycuje oceněná německá série Válka a já.

Vedle ní se divákům představí například 10letý Němec Anton, který se i přes zákaz otce přidá k Hitlerově mládeži, aby se konečně cítil součástí skupiny svých vrstevníků, nebo náctiletá Francouzka Sandrine. Ta čelí otázce, zda její otec pomocí pronásledovaným Židům neohrožuje život jejich rodiny pro jiné.

Diváci dále poznají Brita Caluma, jehož otec je svářečem u Královského letectva, Poláka Romka, který v ghettu patří do skupiny malých pašeráků, nebo Nora Fritjofa, který kvůli válce musí zastat roli živitele rodiny.

„Bylo nám ctí být součástí tohoto velkého mezinárodního koprodukčního projektu, který velmi citlivě na konkrétních příbězích přibližuje dětem strasti války právě na příbězích dalších dětí. A je skvělé, že se mezi příběhy z celé Evropy výrazně prosadil také osud dvou českých dívek z Terezína,“ říká kreativní producentka České televize Lenka Poláková.

Každá ze zhruba 20minutových epizod vychází z autentických deníkových záznamů, dopisů a vzpomínek dětí vyrůstajících mezi lety 1933 a 1945.

Den vítězství

aneb 75. let od konce 2. Světové války

Článek připravila redakce

Informace čerpány z internetových stránek wikipedia.org

Den vítězství (anglicky Victory Day, rusky День Победы, Den Pobedy, francouzsky Jour de la Victoire) je **označení pro různé významné svátky oslavující vítězství v důležité bitvě, či celé válce.**

V evropském prostředí se jedná především o konec druhé světové války (v Evropě), který připadá na 8. května, ale některé země uznávají 9. květen.

5. květen

Den osvobození (dánsky: Befrielsen, nizozemsky: Bevrijdingsdag) v Dánsku a Nizozemsku.

8. květen

8. května je slaven jako Den vítězství v Česku, v roce 1990 byl přesunut na návrh Miloše Zemana z 9. května. Tento den také slaví ve Francii, Norsku, Slovensku a zemích Společenství národů. Normanské ostrovy byly osvobozeny 9., 10. a 16. května. V Polsku byl Den vítězství přesunut z 9. na 8. května v roce 2015, od té doby již není státním svátkem, ale jen významným dnem.

9. květen

V Rusku, Kazachstánu, Bělorusku, na Ukrajině a v dalších zemích bývalého Sovětského svazu je Den vítězství 9. května. Kromě nich je tento den slaven také v Bosně a Hercegovině a Srbsku.

15. srpna

15. srpen je jako Den vítězství nad Japonskem slaven v Jižní a Severní Koreji.

2. září

Den vítězství nad Japonskem byl ve Spojených státech slaven 2. září jako federální svátek. Datum 3. září je jako Den vítězství slaveno v Číně.

Příběhy osamělé kovbojky

Proč to dělají...

Příběh napsala a připravila Lenka Makrlíková

Je večer a já beru celou smečku (4) na natěšenou procházku po ztichlé vesnici... Jdeme bez vodítek, nechávám psy, aby si očuchali, přečetli a zkontrolovali, co potřebují a pozorně za ně sleduji okolí. Blížíme se k zahradě, kde za plotem občas bývají ne příliš přátelští psi... Moji vědí, že si jich nemají všimnout... Ale někdy to vážně mají těžké... „Mrcho! Blbečku! Čůzo...!“ Nepřičetně ječí pes za plotem a moji psi se opravdu snaží si urážek nevšimnout... „Jsi ubohá hnusná nána! A ty pitomečku vypadáš jak imbecil!“ hystericky vriská pes a ledový klid těch mých očividně zvyšuje jeho agresi. Najednou Lady ztrácí nervy a vltne k plotu... „Jestli tu tlamu nezavřeš, tak přes ni dostaneš!“ Zařve na oplátku a všichni ostatní se k ní samozřejmě přidávají... Okřiknu šéfku a ta se pomalu vzpamatovává a provinile přichází ke mně... Ostatní pomalu také, jen nejmladší Ariana se cítí na koni a hrozně ji začalo bavit machrovat se smečkou za zadkem... Nakonec ale přijde i ona a s pocitem "To jsem mu to nandala!" na mě spokojeně vyplázne jazyk. „Jak se to chováte??“

Vyčítavě hudruju a oni na mě koulí provinile očima... Ale v duchu jsem pyšná jak hrdé a sebevědomé mám kolem sebe partáky... Nedají se... Co jim má kde jaký vořech za plotem co nadávat...

Jdeme dál a už z dálky slyšíme štěkot dalších psů, kteří tu výměnu názorů slyšeli... Postupně ale jak se blížíme k jednotlivým zahradám, štěkot utichá a psi náhle mizí... U jedné ze zahrad, kde vím, že je velký vlčák mi to nedá, a kouknu přes plot, kam zmizel... A vidím ho, jak tichounce sedí u vchodových dveří za rohem a ani nedutá, přestože mí psi zvědavě očichávají jeho plot... Fakt mě to rozesmálo.

Jednoho psa by asi seřval, ale smečka 4 psů to už je síla... Fyzická i psychická... Předem prohraný boj. Proč by riskoval?? A tak je to s většinou zahrad. Z dálky nás slyší, štěkají a pouští hrůzu, ale jak se k nim přiblížíme, přestanou existovat a jen těžko je na zahradě najdete... Zalezou do toho nejbezpečnějšího a nejtmaššího kouta... Jen abychom si jich nevšimli. Každá taková noční procházka je zkouškou vychování mých psů a našeho vztahu. Vidím, kde jsou slabiny a kde je potřeba cepovat, a kde je pouto silné a spolehlivé... Zároveň vidím, jak funguje smečka, jak se psi vzájemně zcelí, doplňují a jak je rozmístěna hierarchie... Je to pro mě neustálá, nesmírně zajímavá škola, která mi pomáhá psy svobodně ovládat a porozumět tomu, PROČ TO DĚLAJÍ...

Prokletí pocestného

10. část

Příběh napsal a připravil Jiří Šulc

„Signály jsou pro tajný schůzky důležité.“ namítl na to Filtz. „Na tom našem jsme se dohodli pro to, abych poznal, jestli sem přišel opravdu sám pan fojt a jestli ho nikdo nesledoval.“ Zatímco mluvil, vytáhl třetí dýku, ani jsem si tentokrát nevšiml odkud, a začal se všemi třemi žonglovat jako kejklíř. Lacej a Dawan na to koukali s otevřenými ústy. Mě ten muž čím dál víc znervózňoval.

„A ty jsi pak měl dát signál nám, abychom věděli, že je vše v pořádku.“ řekl Kessar. Nebylo to pokárání, spíš žertovné popíchnutí, jako mezi přáteli.

„Což nebylo vůbec třeba. Že je všechno v cajku jsi poznal sám podle toho, že jsem sem musel přijít a dát se tady s pánem do řeči. A pořád nevím, jestli ho někdo nesledoval, a z toho jsem neklidnej.“ odpověděl Filtz a znovu se výhružně usmál na Orssila. Ten celou dobu překvapeně koukal na vůdce bandy a netroufl si přerušit jejich rozhovor. Teď se zmohl na to, že nervózně vykotal „C-co? Ehm chci říct, že ne, určitě nás nikdo nesledoval, buďte klidní.“

Filtz chytil postupně všechny tři dýky do jedné ruky. Pak se rozhlédl po lese směrem, odkud jsme z vesnice přišli. Nejraději bych se v tu chvíli zahrabal do země, jaký jsem měl strach, že mě uvidí. Kdyby mě už ve vesnici nebo po cestě sem objevili ti, jenž jsem sledoval, bylo by to také velmi špatné. Ale něco mi říkalo, že být odhalen Filtzem by byl můj konec. Zvláště, když zde byl jeho velitel, o jehož krutosti jsem se již na vlastní kůži přesvědčil. Fojtovi a dvěma bratrům bych možná utekl. Být ale spatřen někým, jako byli ti dva zlosyni, by jistě znamenalo mnoho bolesti a smrt.

Filtz však vůbec nezměnil výraz ve tváři. Podíval se opět na fojta a odpověděl jen „Když to říkáte.“ Pak vrátil zbraně na jejich místo, dal nohu přes nohu, ruce za hlavu a nechal mluvit Kessara. Ten poprvé oslovil přímo fojta.

„Na to, že jste si jistý, jste nějak neklidný. Nějaký problém, pane Orssile?“ zeptal se. Fojt si odkašlal, nasadil svůj obvyklý výraz a odpověděl „Ne, vše je v pořádku. Jen jsem nečekal, že přijdete vy osobně.“

Kessar se uchechtl. „Skutečně už je to dlouho, co jsme se takto sešli. Filtz zrovna nemá nic jiného na práci, takže bych ho nechal jít samotného a vyřidit můj vzkaz, jako obyčejně. Ale to, o čem si dnes musíme promluvit, je tak neobyčejné, že jsem se rozhodl přijít osobně.“ Ke konci jeho hlas potemněl. Přestal se úlisně usmívat a začal se tvářit naprosto vážně.

„Ano, to, co se dnes stalo je opravdu politováníhodné...“ přitakal fojt. Tak pokorný způsob mluvy jsem u něj do té doby neslyšel.

„Politováníhodné je dosti slabé slovo.“ přerušil ho Kessar. Dal mu jasně najevo, že on povede tento rozhovor.

Pozoroval jsem je ze svého úkrytu v trnitých keřích a pořád tomu nemohl opravdu uvěřit. Fojt se dohadoval s bandity! A podle všeho ani zdaleka ne poprvé. Stáli tam naproti sobě, dva kroky jeden od druhého, každý se dvěma strážci po boku. Fojt, celý nesvůj, snažil se zakrýt strach, ve svém teplém kabátu a čistém oblečení typickým spíše pro měšťany, se dvěma vesnickými bratry v záplatovaných, špinavých vesnických šatech, kteří dělali, co bylo v jejich silách, aby vypadali výhruzně. A Kessar, vůdce bandy hrdlořezů, klidný a sebejistý, ale vážný a výhružný, jako had připravený uštknout, a s ním dva zabijáci s kamennými tvářemi, všichni tři zahaleni do černých pláštů, pod kterými zajisté schovávali zbraně. A vedle na pařezu s hlavou podepřenou sepjatými dlaněmi seděl Filtz, tichý mistr v používání dýky, a zlomyslně se usmíval.

„Tak si to shrňme, ano?“ řekl po chvíli napětí Kessar. „Přijel jsem dnes se svými muži do jedné z vesnic, která nám platí za ochranu. Vybrat dávku a odjet, běžná rutina. A protože se rozpršelo, rozhodli jsme se zdržet se v krčmě. Vše bylo v pořádku, dostalo se nám pohoštění jako obvykle bez placení, jak se sluší, když přijedou na návštěvu ochránci prostých lidí. A pak se objevil nějaký ozbrojený vandrák, kterého nikdo nezná a je vůbec celý tajemný jako Jahffelovo proroctví. Napřed si přátelsky přisedl, pak nás začal urážet a nakonec na nás vytáhl zbraň. Místo, aby bojoval jako muž, tak zákeřně zranil mého nejsilnějšího válečníka, mě vyhrožoval smrtí podříznutím a vyhnal nás z hospody, jako by mu patřila. Zapoměl jsem na něco?“

„Zapoměl jsi na to, že jsi donutil Horthase, aby mě bil do krve.“ řekl jsem si v duchu. Ale to pro něj asi byl jen nedůležitý detail. „A hezky vybíráš slova, aby ses nemusel stydět. Pocestný tě hezky odzbrojil, zajal, vyvedl ven a ještě tě kopnul do zadku.“ Ta vzpomínka byla až zábavná.

„Přál bych si to vidět.“ ozval se Filtz. „Burrtá se vrátil s pěkně rozbitou držkou, to se musí nechat. Jak ho znám, tak ještě teď kvůli tomu našťavaně kope do všeho, co se mu připlete pod nohy. Je tak roztomilej, když se vzteká. Jako malej harant.“

„Malej harant se silou tažného vola.“ řekl jsem si. To ho možná dělalo ještě nebezpečnějším.

„Ale kdybych tam byl, už by ten samozvanej hrdina vysel rozpáranej na stromě jako výstraha všem podobnejm.“

Nevěděl jsem, jestli se tím Filtz jen kasal, ale přece jen jsem byl rád, že ve dne v hospodě nebyl. Nemyslel jsem si, že by se nechal tak snadno uhodit do obličeje, nebo dokonce zajmout.

„Taky jsem byl zklamán tím, že nám nikdo z vesničanů nepomohl. Hospoda byla plná lidí, o jejichž bezpečí se staráme, a oni se na oplátku ani neuráčí zvednout ze židlí a postavit se za nás?“ řekl Kessar.

Nedokázal jsem si představit, že by někdo z vesničanů něco takového udělal. I když měli někteří z Pocestného stejný strach, jako z celé bandy ozbrojenců, nepostavili by se za ně v žádném případě. Na to je příliš nenáviděli. A Kessar to jistě věděl. Jen zas obracel pravdu ve svůj prospěch.

„Ehm.“ odkašlal si Orssil pro vlastní uklidnění. „Já bych řek, že bychom se neměli zabývat tím, co mohlo být. Není čas plakat nad, jak se říká. Pojdme se dohodnout na tom, co s tím budeme dělat.“ „Vždy hned k věci, to se mi na vás líbí. Řeknu vám, co budeme dělat. Prolévat krev.“

Kessar to pronesl takovým tónem, jakoby dítě řeklo, že půjde k rybníku házet žabky. Fojt zbledl jako smrt a vytřeštil oči. Pak se nervózně zasmál. „To je vtip, že?“

Pokračování příště...

CESTOVÁNÍ

Zahraňní dovolená? Ne, děkuji 😊

Článek připravila Pavla Štullová
Informace čerpány z internetových stránek facebook.com

Určítě Vás nechci od zahraňní dovolené nikterak odrazovat, ale v současné době by bylo lepší nechat peníze za dovolenou našim podnikatelům, aby se naše ekonomika oživila co nejrychleji a mohli jsme si zas užívat života, jako před tím nešťastným virem.

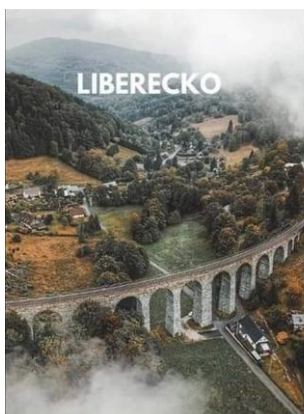
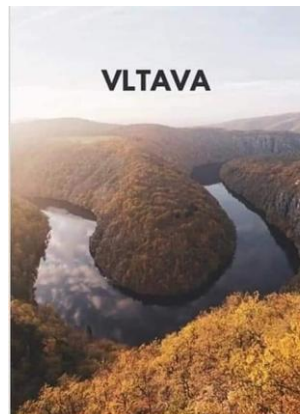
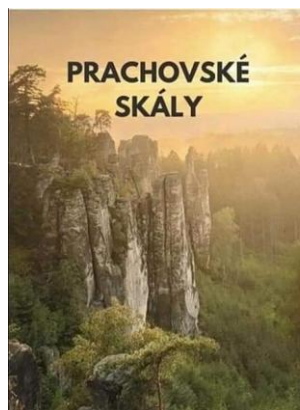
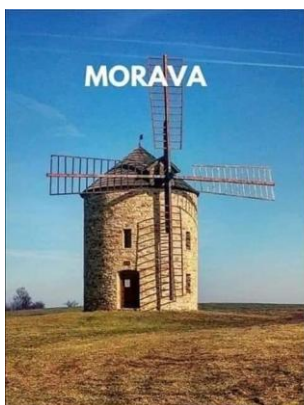

Foto: facebook.com

Ozivimecesko.cz a další internetové stránky Vás navedou jak pomoci...

Od hradu ke hradu

Kuchyně ve středověku nejen na hradech

Článek připravil Martin Štulla

Informace čerpány z internetových stránek zriceniny.cz

Středověká strava nebyla, až tak vegetariánská jak se mnohdy traduje. Výkyvy ve stravování způsobovaly většinou válečné události a epidemie. Z archeologických nálezů se dozvídáme, že velké množství domácího zvířectva bylo chováno účelově pouze na maso. Větší část zvířat z venkova byla prodávána do měst. I přesto měli venkované dostatečný příjem potravin z masa. Během léta a podzimu měli lidé dostatek obilnin, základních druhů zeleniny, ovoce a lesních plodů. Na zimu se tvořily zásoby sušeného ovoce.

Mezi základní potraviny patřila moučná jídla, z čehož nejdůležitějším byl **chléb**. Chleba se ve středověku peklo několik základních druhů. Nejobyčejnější byl prostý chléb upečený z hrubě mleté pšeničné nebo žitné mouky ve formě placek nebo bochníků. Mouka na tento obyčejný chléb obsahovala zbytky otrub a prachu z mlýnských kamenů. Movitější lidé konzumovali bílý chléb z jemné a očištěné mouky. Chléb se obvykle peklo do zásoby na několik dní. Po ztvrdnutí chleba se drobil a vařila se z něj kaše varmuže. Mezi obvyklé pečivo ve středověku patřil koláč, kterým bylo označováno veškeré sladké pečivo s medem, makem, ovocem, tvarohem, aj.

Další základním a oblíbeným jídlem středověku byla **kaše**. Měla mnoho sladkých i slaných variací. Kaše se připravovaly hlavně z pšeničné mouky, žitné mouky, krup, tvrdého chleba, hrachu, ovoce. Nejoblíbenější a slavnostnější byla ve středověku kaše sladká. Přidáváním švestek, jahod, brusinek, šafránu, petrželky se docílovalo různého zabarvení kaší. Jednoduché postní kaše se připravovaly z krup nebo hrubě mleté mouky přidáním do vody nebo do mléka a oslazením medem. Při půstu se rovněž konzumovalo pražmo – nezralé obilné klasy pražené na ohni.

Maso se ve středověku vařilo nebo peklo na ohni. Smažení masa ze středověku neznáme. Keramika používaná v té době neumožňovala smažení. Způsoby úpravy masa ve středověku byly velmi rozmanité od koření masa, podávání s různými omáčkami, zapékání do placek, mletí, přidávání vařeného masa do kaší, aj.

Ryba patřila na počátku středověku mezi běžné jídlo. Během 13 století bohužel získala punc postního jídla. Postupně se začala vytrácet ze stolů obyčejných lidí a byla nahrazena masem savců a drůbeže.

Mléčné výrobky patřily mezi základní potraviny a nápoje ve své době. Hojně rozšířený chov koz, ovcí a krav umožňoval využívat k nejen k pití, ale i výrobě másla, tvarohu a sýrů. Ze smetany se dělaly polévky a omáčky. Sýry se většinou sušily a ochucovaly kořením (muškátovým květem, kmínem, šalvějí,...) Oblíbeným nápojem pocházejícím z mléka byla syrovátka.

Základním nápojem ve středověku byla **voda**. Ochucovala se např. medem, mízou javoru a břízy a lesními plody. Rovněž z vody se vařily odvary z bylin.

Dalším významným nápojem středověku bylo **pivo**, které se vařilo za přítupu vzduchu a nefiltrovalo se. Pivo se podobalo spíše kaši a většinou se srkalo z misek. Do piva se přidávalo i různé koření pro vylepšení chuti a podávalo se ohřáté.

Víno bylo díky ceně kvalitních dovozových vín v Čechách, hlavně výsadou šlechty, církve a měšťanů. Chudší lidé víno příliš nekonzumovali. Trpké a kyselé domácí víno přidávali spíše do jídel. Oblíbeným českým alkoholickým nápojem ve středověku byla medovina. Pálení kořalky nebylo ve středověku příliš rozšířeno.

Bylinky, nejen pro naše babičky

Vše kvete - 3

Článek připravila *Lucie Volková*

Informace čerpány z internetových stránek bylinkyprovsechny.cz a irecept.cz

Po měsíci a půl se vracím ke svému oblíbenému seriálu o bylinkách. Momentálně se nacházíme v období, kdy o plození nejen rostlinek nemáme žádnou nouzi. I tentokrát jsem si vybrala známé bylinky, které skrývají blahodárné účinky pro naše fyzické i psychické zdraví. Které to jsou?

Šeřík

Ač šeřík odkvetl, nemůžu jej nezmínit. Jeho vůně je tak uhrančivá. Proč mu říkáme šeřík? Protože jeho vůně se nejvíce rozvine, když se šeří během stmívání. Hojně se využívá v kosmetice. Avšak napomáhá proti migrénám a ulevuje při žaludečních potížích. Čaj anebo sirup z šeříku může pomoci proti angíně a zduřelým mandlím. Má antipyretické a analgetické účinky. Zrychluje metabolismus. Dopomáhá k úlevě při revmatu a dnavém záchvatu. Masáží šeříkovým olejem dochází k uvolnění ztuhlých svalů. I já jsem si takový olej vyrobila – recept níže.

Šeřík je silný antioxidant a tak zpomaluje předčasné stárnutí pleti. Jsou v něm obsaženy ochranné látky před slunečním zářením. Má i protizánětlivé a zklidňující účinky. Využívá se na výrobu parfémů, mýdel, sprchových gelů nebo svíček. Perlou na závěr je jeho mysteriózní účinek. Vůně šeříku působí doslova magicky a pomáhá otevírat naši mysl k alternativním světům. Prý podporuje schopnost vybavit si naše minulé životy a vyvolává jasnovidectví a jasnozřivost.

Foto: bylinkyprovsechny.cz

Šeříkový olej

Květy se snažte nasbírat mimo prašných cest či průmyslových měst. Na výrobu oleje budete potřebovat čerstvě natrhané květy, rostlinný olej bez aroma, litrovou nádobu s víkem a čistou gázu či plenu. Pooddělujeme květy od stopky a umístíme do nádoby. Zahřejeme olej na 40 stupňů a zalijeme jim květiny v nádobě. Nádobu zakryjeme víkem a necháme odstát 48 hodiny. Olej přecedíme přes gázu a dobře vyždímáme. Olej znovu zahřejeme a přidáme opět čerstvé květiny, necháme vyluhovat. Opakujeme postup, dokud nezískáme dostatečně aromatický olej. Já jsem přidala i pár kapek esenciálního šeříkového oleje. Olej můžeme využít k léčbě vyrážek, popálenin od slunce, na drobné škrábance a jiné kožní onemocnění (akné) atd. Použít ho můžeme i při inhalaci. Zmírňuje stres, zvyšuje sexuální touhu u žen i mužů.

Černý bez

Tento keř (strom) je blahodárny. Můžeme využít celé jeho části – kořen, list, květ i plod. Naštěstí květy lze koupit i v lékárnách a jiných obchůdcích s bylinkami. Čajík z květů je výborným lékem na nachlazení. Vyvolává pocení, ničí bakterie a čistí zahleněné průdušky. Má močopudný účinek. Uvolňuje zácpu, tudíž má mírné projímavé účinky. Využívá se k inhalacím při rýmě. Čaj lze využít proti bolestem hlavy, obličeje, zubů či uší. Můžeme podávat obklady při křečových žilách.

Zralé převařené bobulky či usušené plody nejsou jedovaté. Pokud je pozorně přeberete a zelené bobulky odstraníte, můžete z nich vyrobit sirup, kompot nebo zalít vínem. Dají se jíst i syrové, ale jen přiměřené množství, protože jsou projímavé. Plody nejvíce tiší bolesti nervového původu. Jsou nápomocny při zánětu sedacího nervu (ischias), trojklaného nervu nebo při výhřezu meziobratlové ploténky. Při těchto nepříjemných bolestech se doporučuje třikrát denně šálek z bezových plodů, odvaru nebo sirupu.

Olejový extrakt z listů černého bezu je dobrý na masírování bolavých míst.

Sirup z černého bezu

Natrhejte 40 květů a zalijte 2 litry vody. Nechte přes noc. Nádobu s bezem nezakrývejte, protože by se zapařila. Ráno sceďte, květy vymačkejte a do macerátu přidejte 1 kg třtinového cukru a šťávu z 1 citronu či pomeranče. Povařte mírným varem asi 15 nebo 20 minut (než bude macerát průhledný). Horký ho nalejte do lahve a uzavřete. Pokud ho uskladníte na chladném místě, vydrží i půl roku.

Bříza bělokorá

Říkalo se jí „kouzlo Indie“ či „půvab Sibíře“ pro její sněhobílou kůru a romanticky tvarované větve. Bříza kvete v dubnu a květnu. Je výborným diuretikem, to znamená že navozuje zvýšené vylučování vody a elektrolytů v moči. Takže je vhodná při revmatismu, dně a nemocech ledvin a močových cest. Snižuje krevní cholesterol. Pupeny břízy pomáhají při osteoporóze a při nemocech pankreatu (slinivky břišní). Při otocích či revmatismu jsou vhodné koupele z březového listí. Využívá se hojně v kosmetice, konkrétně se vyrábí z březové mízy březové vody. A březová voda omezuje tvorbu lupů a maštění vlasů. Pomáhá k pružnosti a lesku vlasům. Jaká zajímavost skrývá bříza? Slupnutá vrchní vrstva kůry může posloužit k rozdělání ohně i za vlhkého a deštivého počasí, nýbrž hoří i vlhká.

Foto: bylinkyprovsechny.cz

Foto: bylinkyprovsechny.cz

Kopřiva dvoudomá

U nás patří k nejléčivějším bylinám a máme to štěstí, že roste velice hojně. Co z kopřivy sbíráme a kdy? Sbíráme daleko od silnic, atd. v čistém prostředí. Nať sbíráme do 20.5, sušíme ji ve stínu na vzdušném místě. Můžeme ji i zamrazit nebo dát do tinktury. Kořen sbíráme na podzim a brzy na jaře. Semena sbíráme, až se na rostlině vytvoří (nejlépe v srpnu). Jinak je rostlina celá jedlá.

Protože má kopřiva mnoho účinků, zmíním jen některé. Dá se využít jak vnitřně, tak zevně. Můžeme její moc využít při močových a ledvinových kamenech, při menstruačních bolestech a křečích. Při nepravidelnosti a vynechané menstruaci. Detoxikuje krev. Podporuje funkce slinivky břišní, využívá se při cukrovce (snižuje hladinu krevního cukru glukózy ve tkáních). Při nemocech plic, zahlenění dýchacích cest. Zlepšuje kvalitu vlasů a odstraňuje lupy. Dá se využít proti vysokému krevnímu tlaku, při různých ekzémech, planých neštovicích, hemeroidech, aj. Semínka jsou plná rostlinných hormonů, minerálů a vitamínů, pomáhají při vyčerpání a snížené výkonnosti. Zlepšují paměť a působí i jako afrodiziakum.

Foto: bylinkyprovsechny.cz

Divizna velkokvětá

Ne nadarmo se jí říká královská svíce, či císařská svíce. Její krása křičí do dálky a zkrášluje celou okolní krajinu. Květy rychle opadávají, proto sbíráme dopoledne, ale stále se otevírají nové, takže je divizna krásná celé léto až do podzimu.

Patří k nejstarším léčivým rostlinám. Už ve starověku se používala na průdušky a plíce. Uvolňuje hleny, léčí sliznice, čistí průdušky při chrapotu a pískání. Je významnou složkou v čajích proti kašli. Můžeme ji podávat jako obklad při revmatických a svalových bolestech. Na obtížně se hojící rány, na opuchliny a vředy. Čajík z květů také posiluje slabou menstruaci a silný odvar se používá jako kloktadlo.

Leganorie

Krympus a Krimpiltiny

Příběhy připravil a napsal Jurgen Lednický

Nejdříve trocha historie. Etruman stvořil Leganorii. Sám se odstěhoval do Úsvitu. Protože mu bylo smutno, stvořil hromadu dalších bohů, celkem 314. Jedné hodiny se jeden z jeho bohů vydal, nedobrovolně, do Leganorie, kde měl najít panenku. Našel ji a vrátil se do Leganorie. Ovšem Leganoriané, ačkoli moudrostí zrovna neoplývají, si domysleli, že to bůh je. Od té doby slaví příchod tohoto boha svátky, při kterých si ze sebe tropí žerty, a potom si na usmířenou dávají dárky. Tento svátek se jmenuje podle boha Krimpiltenka, jenž na zem sestoupil, Krimpiltiny.

Konečně už zase přišel ten čas. Do vzduchu zavěsily jehličnaté stromky s vydlabanými kmeny, které nacpaly kamením, aby se stromek vznášel. Na stromy zavěsily skleněné baňky zčásti naplněné vodou, aby se vznášely zachycené o jehličnany. Když byly takto ozdobené, Leganoriané jim říkali kromečky. Čas Krimpiltin měl každý rád, protože děti se snažily nezlobit, aby si před dostáváním dárků vylepšili skóre, a obchodníci slavili největší zisky. Přesto však existoval člověk, který tento čas naprosto nesnášel. Jmenoval se Krympus.

Krympus pocházel z rodiny, která uctívala boha žertu Krimpiltenka po celý rok. Už od svých pěti let toto ztělesnění vtipálka na druhou nesnášel. Možná mu tuto nenávist způsobilo jeho třináct sourozenců, kteří si mohli, podle Krympuse, s Krimpiltenkem podat ruku. Snášel to od pěti let až do své plnoletosti, kdy konečně odešel a odstěhoval se do úplně jiné soustavy megariotů,

aby už svou žertovnou rodinu nikdy nemusel spatřit. Na Ekvadosu si našel celkem normální povolání. Stal se řemeslníkem u jednoho tesařského mistra. Vytvářel dřevěné hračky pro celý megariot. Jednou v roce s tím ovšem přestal a musel začít se žertovnými předměty typu mince na provázku nebo tahací obludka, která by způsobila infarkt nejednomu válečníkovi. V tuto roční dobu upadal do velkého žalu.

"Proč!? Proč!? Proč musí existovat tak hloupá část jinak ucházejícího roku?" nadával si pro sebe Krympus. Opravdu ho neskutečně dožírala jen myšlenka na to, že ve své práci bude muset vyrábět 'zábavné' hračky pro ty hloupé Leganoriany, kteří se baví těmito infantilními vtípečky. Nastrojil si nucený úsměv a vešel do dílny svého tesařského mistra Gramhona.

"Zdravím tě Krympusi. Veselé Krimpiltiny!" pozdravil ho jeho zaměstnavatel.

Krympus se kousl do rtů a se zaťatými pěstmi mu odpověděl: "Veselé Krimpiltiny i vám!"

Jakmile ho takto pozdravil, odešel na své pracovní místo a začal vyřezávat. Dnes dostal za úkol vyřezat deset tahacích panáků. Objednal si je někdo z Ertimeru. Zajímavé, zde žila jeho rodina. Ještě jednou se podíval na objednávku. Opravdu! Jeho rodina si objednala těch deset tahacích zrud. Na toto už opravdu neměl nervy. Praštil svou tesařskou zástěrou o zem a zařval: "Končím!" Odešel a hodlal se nevrátit až do jara.

Seděl v křesle ve svém domě. Se zataženými závěsy, aby neslyšel všeobecné bujaří Krimpiltin, popíjel rozehrátou čokoládu dovezenou z jižních soustav megariotů. Konečně klid, pomyslel si. Ze všeho toho pokoje usnul. Zdálo se mu o světě, ve kterém neexistovaly Krimpiltiny. Taková nádhera. Z dřímání ho probudil podivný šramot. Otevřel oči. Nikde nikdo. Zase je zavřel a pokusil se usnout. Marně. Šramot se ozval znova. Krympus se znovu rozhlédl po svém pokoji. Hluk se ozýval z jeho skříně. Velmi nerad se zvedl a došel až k almaře, v níž normálně schovával strašidelný oblek na odhánění šprýmařů od svého domu. Teď v ní ale čekal sám král šprýmařů. Nebo spíše bůh.

"Kdo tam!" ozvalo se ze skříně.

Krympus se zarazil: "To bych se měl ptát spíš já!"

"Dobře! Tak se zeptej!" zazněl znovu neznámý hlas.

"Tak jo! Jak se jmenuješ?"

"Stejně mi neuvěříš."

"Ale uvěřím. Tak pověz!"

"No dobře! Mé jméno je Krimpiltenk."

"Tfuj!" odplivl si Krympus.

Neznámý vylezl ze skříně a oprášil se. "Musím si příště lépe spočítat, kde se zjevím," konstatoval, zatímco ze sebe setřásal hromádky prachu.

„Mohl bych konečně setřít prach, u mě doma to vypadá, jako by vystoupal sníh. Holt má sníh menší hustotu než vzduch. To je jasný fakt,“ pomyslel si Krympus.

„Přišel jsem za tebou, protože nemáš rád Krimpiltiny. A to teď napravíme!“ pronesl Krimpiltenk, bůh žertu.

"A to jako jak?" pochyboval Krympus.

"Takhle!" luskl prsty bůh.

Najednou se oba dva ocitli v prázdném, temném prostoru a vznášeli se. Po chvíli se kolem nich začali objevovat domy, cesty a postupně i Leganoriané a zvířata. Krympus to tu poznával. Teď se před nimi nacházel Ertimer. Ale nějaký jiný. Co věděl z dopisů od matky, i když ji tisíckrát žádal, ať ho již nekontaktuje, vyhořela například radnice při posledních Krimpiltinách. Teď radnice stála.

"Kde to jsme?" otázal se Krimpiltenka.

"Kde jsme, víš ty sám. Lepší otázka je: 'Kdy jsme?' Jsme na Ertimeru, dvě stě dní do minulosti."

"Takže teď dokážeme změnit minulost, aby moje rodina nebyla tak posedlá tebou?"

V tu chvíli se bůh žertu zasmál: "Samozřejmě, že ne. Jsme tu proto, abychom tě donutili mít rád Krimpiltiny."

Mezitím, co se bavili, prošel Krympusem jeden Leganorian.

"Co? Proč? Jak?!" vykoktával zmateně Krympus.

"Toto není realita, je to jen vzpomínka ve tvé hlavě," odpověděl mu Krimpiltenk. Poté vzal Krympuse za ruku a odletěl s ním k domu, který se Krympusovi zdál povědomý.

"Proč jsi mě sem zavedl?" dotázal se boha. Cítil se nepříjemně. Zde totiž vyrůstal se všemi svými příbuznými.

"Protože zde jsi začal nenávidět Krimpiltiny. Proč asi?" položil řečnickou otázku Krympusovi. Ale za chvíli to měl bůh pochopit. Kolem nich procházel malý Krympusek. A za ním běželo asi tucet dalších dětí s líčidlem, aby ho namalovali.

"Vidíš?" vyštěkl Krympus.

"Třeba je to jen jedna špatná zkušenost," pokusil se bůh a znovu lusknul. Zjevili se znovu v jeho světnici. Teď si malý Krympusek sedl na židli s deseti připínáčky od svých sourozenců. "Zase špatná zkušenost," znovu lusknul. Bohužel, i potřetí se zrovna nachomýtl ke špatné zkušenosti. Krimpiltenk luskal jako o život ve snaze najít alespoň jednu vzpomínku bez žertíků. "Chápu. Žerty jsou opravdu otravné, když máš víc než jednoho sourozence," rezignoval Krimpiltenk a znova luskl. Ocitli se na megariotu, který Krympus dobře znal. Zde totiž žil. "Proč jsi mě zavedl sem?" divil se znova.

"Abys pochopil, o co přicházíš," začal zase Krimpiltenk.

"Hmmm. Dobře. Uvidíme, jak 'úžasně' jsou ty tvoje Krimpiltiny."

Bůh tedy chytl Krympuse za ruku a odletěl s ním k domu, v němž bydlel Gramhon, jeho zaměstnavatel. Prolétli zdí a objevili se v místnosti, ve které zrovna seděl mistr tesař, tovaryši a všemožní přátelé Gramhona. Zrovna si navzájem tropili žerty. Jeden z Krympusových bývalých kolegů zrovna položil velký připínáček na židli Gramhona, jenž zrovna odešel pro další láhev vína. Jakmile se vrátil, sedl si. Bohužel nějak špatně a začala mu téct krev.

"Hmmm. Jak zajímavé. Myslíš, že mě pozvou na jeho pohřeb?"

"Přestaň být jízlivý. Co vím, tak se moc úrazů na Krimpiltiny nestává."

"Tak to máš asi hodně špatné informace. Jen za poslední Krimpiltiny zemřelo na následek těchto žertíků minimálně tisíc Leganorianů," odpověděl mu Krympus.

"Asi máš pravdu. Ty vtípečky jsou často i nebezpečné. Možná bychom se mohli přesunout zase dále," připustil bůh žertu a luskl.

Vypadalo to, že se nacházejí na stále stejném megariotu, ovšem všechno se zdálo jiné. "Kde jsme teď?" zeptal se Krympus.

"Teď jsme stále na Ekvadosu. Ovšem o dvacet let do budoucnosti."

"Kdo je ten veselý pán, který tam zdraví děti?"

"To jsi ty, ovšem trochu jsi zestárl."

"Proč jsem tak veselý?"

"Zrovna jsi byl zvolen sámem Ekvadosu, protože jsi nejdůvěryhodnější osoba celého megariotu."

"Co?"

"No ano. Zatímco ostatní slavili Krimpiltiny, ty sis budoval kariéru jako politik." "Takže jsem vlastně svým neslavením Krimpiltin získal ještě více než předtím?"

"Vlastně jo. Opravdu jsou ty svátky celkem hloupé a neproduktivní," řekl nakonec Krimpiltenk. Poté naposledy luskl prsty.

Krympus se rozhlédl. Konečně zase stál pevně na zemi ve svém pokoji.

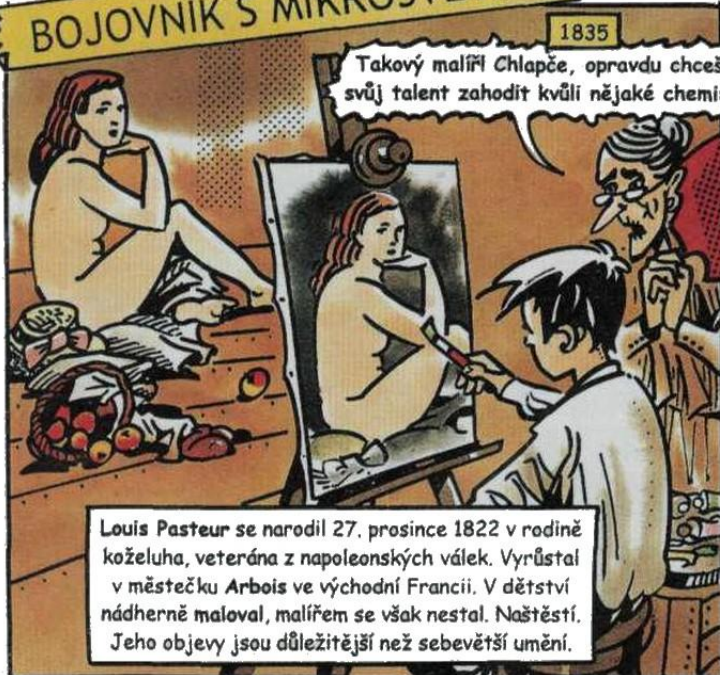
"Takže poučení je, ať neslavím Krimpiltiny?"

Ve středu místnosti se zjevil trojúhelník, v jehož středu zářila Krimpiltenkova hlava. "Asi jo... Nebo ne... Nebo... Víš co? Budu o tom přemýšlet a jednou ti to řeknu," odpověděl mu zamyšleně Krimpiltenk. Poté trojúhelník zmizel stejně rychle, jako se objevil. Krympus pak už nikdy neslavil Krimpiltiny, stejně jako je neslavil dosud, takže se vlastně nic nezměnilo.

A co Krimpiltenk? Inu, zmoudřel a od té doby už Krimpiltiny nepodporoval. Vždy, když začalo období jeho vlastních svátků, vyrážel v přestrojení mezi lidi a snažil se je přesvědčit, aby už Krimpiltiny nikdy neslavili. Marně.

PASTEUR

BOJOVNÍK S MIKROSVĚTEM

1835

Takový malíř! Chlapče, opravdu chceš svůj talent zahodit kvůli nějaké chemii?

Louis Pasteur se narodil 27. prosince 1822 v rodině koželuha, veterána z napoleonských válek. Vyrůstal v městečku Arbois ve východní Francii. V dětství nádherně maloval, malířem se však nestal. Naštěstí. Jeho objevy jsou důležitější než sebevětší umění.

1848

V roce 1843 Louis nastoupil na prestižní pařížskou univerzitu l'Ecole Normale Supérieure, na níž vystudoval chemii. V Paříži ho zastihl i revoluční rok 1848. S puškou v ruce pomáhal vyhnat krále. V dalších letech pušku vyměnil za mikroskop - zbraň mnohem mocnější.

Cožpak o to, krále se zbavíme snadno. S neviditelnými nepřáteli bude práce mnohem těžší

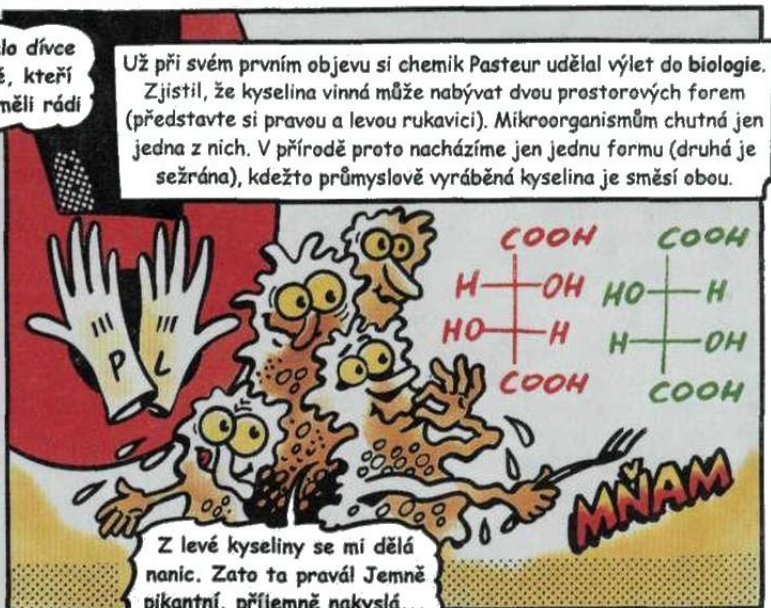
Pasteur

1849

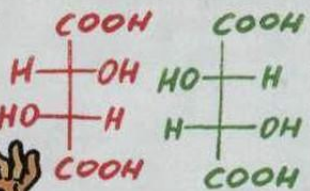
Není na mně nic, co by se mohlo dívce líbit. Ale vzpomínám si, že lidé, kteří mě blíže poznali, mě zpravidla měli rádi

Ve stejném roce se stal profesorem chemie a byl vyslán na univerzitu do Štrasburku. Zamiloval se do Marie, dcery rektora, a neodolatelně roztomilým způsobem požádal o její ruku. Vzali se 29. května 1849. Měli spolu pět dětí, tři však zemřely na tyfus.

Už při svém prvním objevu si chemik Pasteur udělal výlet do biologie. Zjistil, že kyselina vinná může nabývat dvou prostorových forem (představte si pravou a levou ruku). Mikroorganismům chutná jen jedna z nich. V přírodě proto nacházíme jen jednu formu (druhá je sežrána), kdežto průmyslově vyráběná kyselina je směsí obou.

Z levé kyseliny se mi dělá nanic. Zato ta pravá! Jemně pikantní, příjemně nakyslá...

1855

Vážně si myslíte, že za špatné kvašení mohou nějaké neviditelné breberky?

Mohou za víc věcí, než si dovedete představit, milý pane Bigotel

Roku 1854 se Pasteur stal děkanem přírodovědecké fakulty v Lille. Otec jednoho ze studentů, majitel lihovaru, jej požádal o pomoc. Řepa v jeho podniku nekvasí vždy tak, jak by měla. Pasteur zjistil, že kvašení je dílem kvasinek, mikroskopických živáčků štěpicích cukr na alkohol. Některé bakterie cukr pro změnu přeměňují na nevábnou kyselinu mléčnou. Kádě je tedy třeba udržovat v čistotě, aby se v nich bakterie nenamnožily.

Císař Napoleon III. Pasteura požádal, aby pomohl vyhlášenému francouzskému vínu, které se působením bakterií rychle kazilo. Pasteur, tehdy už vědecký ředitel pařížské l'Ecole Normale Supérieure, našel řešení nejen pro víno: zahřátím na teplotu 60-70 °C se zničí mikroorganismy, ale víno, pivo či mléko na kvalitě neutrpí. Zrodila se dodnes používaná metoda - pasterizace.

1856

Ten chlapík vyhrožoval, že nám zatopí. Netušil jsem, že to myslí doslova

I slavní vědci tehdy věřili, že mikroorganismy vznikají z neživé hmoty, pouze působením tajemné „životní síly“ (učené nazývané *vis vitalis*). Pasteur tuto domněnku vyvrátil. V baňce se směsí organických látek, které mikroorganismům náramně chutnají, zahřátím zahubil vše živé. Do baňky měl přístup vzduch, prach nesoucí mikroorganismy však dovnitř neprošli - usadil se v nejnižší části „labutího“ krku. Baňka zůstala bez života.

1858

Vidím zemi zaslíbenou, proteiny a tuky oplývající. Jen nevím, jak se dostat přes kopec.

Životní síla se moc nepředvedla. Čekám měsíce - a život stále nikde!

Sestři, skalpel a ještě trochu hořčice, prosím

Lékaři v té době na čistotu příliš nedbali. Objev, že kvašení a hnilobné procesy jsou dílem mikroorganismů, kterých je všude plno, však vedl k poznání, že mikroorganismy způsobují i záněty ran po zranění či operaci. Angličan Joseph Lister Pasteurovi uvěřil jako první. Začal si před operací mýt ruce, používal sterilní nástroje a obvazy. Hrobaři rázem měli mnohem méně práce.

Dejte mi pokoj s hedvábní! Jsem na nemocenské dovolené

60. léta

Tak jako pomohl lihovarníkům a vinařům, zachránil Pasteur i evropskou výrobu hedvábní. Housenky bource morušového, které hedvábní produkují, kosila záhadná nemoc. Pasteur objevil příčinu (opět v podobě mikroorganismů) a naučil chovatele rozpoznat pod mikroskopem napadená vajíčka.

Pomalů s těmi nekrology! Tenhle komiks ještě nekončí...

Pasteur si už byl jist, že mikroorganismy mohou za infekční nemoci zvířat i lidí. V těle nemocného člověka zuří válka mezi buněčnou obranou a mikroskopickými útočníky. Šlo by obraně nějak pomoci?

Bijte je!

Bac bacila po palici!

Mor hol!

Prý jsem teď imunní! Imunní, inteligentní a zajímavější slepice

1880

Roku 1868 Pasteura postihla mozková mrtvice. Měl na kahánku, ale nakonec „pouze“ částečně ochrnul na levou polovinu těla. Jeho žena, hlídající, aby se neupracoval k smrti, s ním od té doby měla ještě více starostí.

Zázračné účinky očkování Pasteur objevil vlastně náhodou při pokusech s bakterií zabíjející slepice. Když slepicím vpíchl měsíc starou bakteriální kulturu, ptáci ne onemocněli. „Bakterie byly už příliš slabé,“ pomyslel si a připravil čerstvou dávku. A slepice přežily i tentokrát! Předchozí dávka oslabených bakterií je obrnila (imunizovala) i proti skutečným zabijákům.

Pasteur vyhlásil válku sněti slezinné, která na venkově kosila ovce a krávy. Po zkušenostech se slepicemi připravil vakcínu - oslabené bakterie sněti. Souhlasil s veřejnou zkouškou její účinnosti: padesát ovcí dostane smrtelnou dávku bakterií, polovinu z nich předtím Pasteur imunizuje svou vakcínou.

Výsledek pokusu, na němž závisela Pasteurova důvěryhodnost mezi zvěrolékaři i veřejností, rozhodně nebyl předem jistý. Tolik se toho mohlo pokazit! Po několika dnech však už nikdo nepochyboval. Neočkované ovce sněti podlehly, očkované přežily. Všechny do jedné.

Cesta k záchraně životů zvířat i lidí byla otevřena. Za dalšího soupeře si Pasteur vybral původce vztekliny. V mikroskopu však po něm pátral marně. Dnes víme, že vzteklinu způsobuje virus, který je mnohem menší než bakterie a v optickém mikroskopu ho spatřit nelze.

Vakcína ze slin vzteklého psa nefungovala, ale Pasteur se svými spolupracovníky řešení přece jen našel. Očkovací látku se mu podařilo získat ze sušené míchy nakažených králiků.

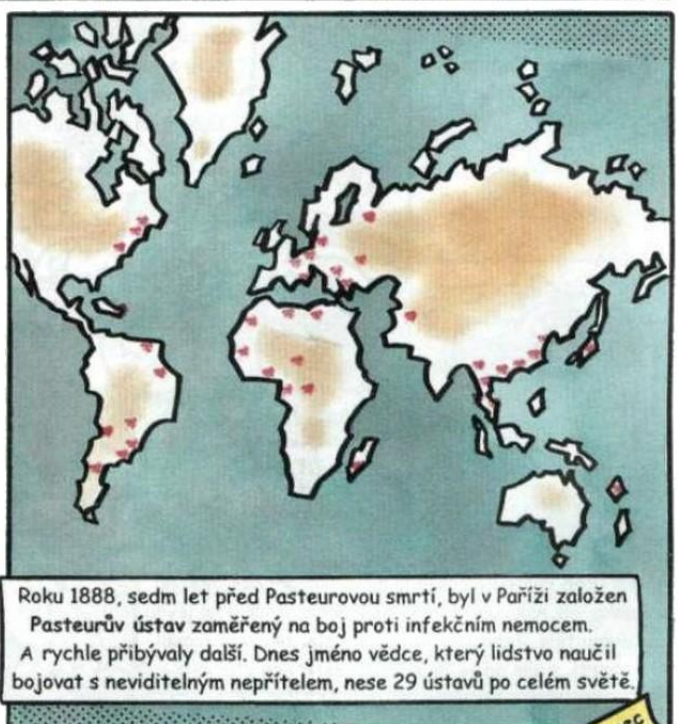
Přestože se pokusy na psech dařily, Pasteur stále nebyl připraven očkovat lidi. Ale když k němu přivedli devítiletého Josepha Meistera pokoušeného vzteklým psem, nemohl váhat. Bez očkování by chlapec zcela jistě zemřel. A tak v červenci 1885 Pasteur zachránil první lidský život. První z milionů...

1885

Kolik lidí jste už ze vztekliny vyléčili?
Půjde-li vše dobře, Joseph bude první

V den svých 70. narozenin se Pasteur přesvědčil o tom, jak moc si svět váží jeho práce. Do pařížské Sorbonny mu přišli vzdát hold ministři, velvyslanci, lékaři i rektori univerzit z celého světa. Na pódium jej doprovodil sám francouzský prezident Carnot.

Roku 1888, sedm let před Pasteurovou smrtí, byl v Paříži založen Pasteurův ústav zaměřený na boj proti infekčním nemocem. A rychle přibývaly další. Dnes jméno vědce, který lidstvo naučil bojovat s neviditelným nepřítelem, nese 29 ústavů po celém světě.

Konec

A young man with dark hair, wearing a grey sweater and dark trousers, is leaning against the trunk of a large tree. He is smiling broadly and looking towards the camera. He is holding an acoustic guitar. The background shows a park-like setting with trees and a blue sky with some clouds. The lighting is warm, suggesting late afternoon or early morning.

Internetový časopis KELTOVINY vydává spolek KELTOVINY z Českých Budějovice.

Redakční rada a dopisovatelé:

Martin Štulla, Pavla Štullová, Věra Melicharová, Jurgen Lednický, Veronika Šmídová, Dagmar Wilčková, Katka Gottwaldová, Lenka Makrlíková, Kristýna Strnadová, Jiří Šulc, Lucie Lamačová, Renáta Waldmann, Lucie Volková, Jana Koláčková, Monte Alamo, Vítek Procházka, Gabča Monte,...

Použité fotografie a ostatní obrazový materiál:

*Titulní strana: Jakub Schubert;
poslední strana: Jakub Schubert
Ostatní fotografie jsou přímo
se jménem autora v textu*

**Uzávěrka
dalšího čísla 13. září,
příští vydání 27. září**